İTÜ Kültür ve Sanat Birliği iftiharla takdim eder...

BİLİMKURGU Dergisi

.....SAYI 2.....KASIM 2006.....

KIYAMET SENARYOLARINA HAZIR MISINIZ?

KÜRESEL FELAKETLER

ACILARIN GEZEGENİ

PLÜTON

MAD MAX

KONSTANTİN TSİOLKOVSKİ

KİTAP

TÜRK BİLİMKURGU ÖYKÜLERİ

YEPYENİ BİR ÖYKÜ

ATEŞİN ÇEKİMİ

ZAMAN TÜNELİ'NDE BU AY:

EDGAR ALLAN POE

BATTLESTAR GALACTICA

BİR BİLİMKURGU EFSANESİ:

UZAY YOLU 40 YAŞINDA!

Hazırlayan ve Sunan:
İTÜ Bilimkurgu Kulübü

Lavuk Editör:
Burak

Sayfa Tasarımı:
Deniz

Köleler:
Burak
Deniz
Emre
Sertaç
Mehmet
..veee Murat!

Haber Merkezi:
Sertaç
Burak

Geyik Merkezi:
Anonim

Düzeltmeler:
Mehmet

Kaytaran:
Emre

Fotokopi Kölesi:
Deniz

Baskı paralarını kim ödüyor?
Kim ödeyecek Deniz ödüyor tabii alla alla

Adres:
www.bilimkurgu.itu.edu.tr

İletişim:
bilimkurgu@itu.edu.tr

Bonjour, Je suis une écriture petite. J'apprende français. Je dis que *İstanbul Teknik Üniversitesi Adına Yayın Sahibi: Rektör Yard. Prof. Dr. Erkin Nasuf Genel Yayın Yönetmeni: KSB Eşbaşkanı Y. Doç. Dr. Beyza Taşkın Yayın Danışmanları: Yine KSB'den Doç. Dr. Yüksel Güvenilir, Prof. Dr. Fuat Anday, Prof. Dr. Bihrat Önöz...* Voila, c'est tout!

"Gördüğümüz herşey bilimkurguydu..."

İnsanlar hep, bir işe başlamanın o işin yarısı olduğundan bahsedip dururlar. Sanırım dergi hazırlamak bunun biraz dışında kalan bir konu. Evet, ilk sayı için durum böyle olabilir, fakat devamlılık bir dergide esas olmalıdır. Biz de bunun bilincinde olarak, ilk sayının sadece bir maymun iştahlılık veya bir deneme olmadığını kanıtlamak istercesine ikinci sayıyı çıkardık. Bazı şeyler ilk dergiden edindiğimiz deneyimle daha kolay oldu. Bazı noktalarda ise, birşeyi yapmanın ikinci bir yolunu bulmak zorunda kaldığımız için ayrı bir deneyim oldu. Bir sürü yazı gecikti, değişti, düzenlendi, ayıklandı. Fakat kabul etmem gerekir ki her geçen gün kimin hangi görevle uğraşacağı daha belli oldu. Yani 2. sayıda taşlar daha bir yerine oturdu. Fakat ben Bilimkurgu Dergisi'nin ikinci sayısının çıkacağını zaten biliyordum. Nasıl mı? İlk sayının çıkmasında bir ay sonra, daha takım üyeleri 2. sayının hiçbir hazırlığını yapmazken, Murat benimle konuştu, dedi ki: "Abi ikinci sayıda şöyle birşey yapmayı düşünüyorum köşemde. Nasıl olur? Bak şöyle olacak." falan filan. Ama ses tonunda öyle birşey vardı ki... 2. sayının çıkacağından hiç şüphe etmiyordu. Bu beni de yüreklendirdi. Bence, gerçekten de, ikinci sayıyı çıkarmak daha büyük bir başarı, çünkü bu sayıyla biz hâlâ buradayız ve bu işe devam edeceğiz dedik. Elinizdeki ikinci sayı, yine birçok emek ve hayal gücünün maddeleşmiş halidir. Tadını çıkarın, çünkü biz şimdi öyle yapacağız.

Yazı İşleri Sorumlusu
Burak

Menü:

Haberler.....3
Uzay Yolu.....5
Locus Online.....5
Plüton.....6
Battlestar Galactica.....7
Konstantin Tsiolkovski.....8
Küresel Felaketler.....9
Türk Bilimkurgu Öyküleri...11
Ateşin Çekimi.....12
Mad Max.....18
Zaman Tüneli.....19

MİKRO EŞŞEKLER

Bilim adamları yaşayan bir organizmayla uyum içerisinde çalışan ilk mikroskopik mekanizmayı geliştirdiler. Tokyo Üniversitesinde yapılan deneyde cansız parçaların bir bakteri tarafından hareket ettirilmesi sağlandı. Bunun için, latince adı "Mycoplasma mobile" olan ve çok hızlı hareket eden bir bakteriye, şekerli protein ile kaplı bir yol hazırladılar. Bakterileri bu yola yerleştirip, üzerlerini B7 vitamini ile kaplayarak, döndürecekleri parçaya yapıştırdılar. Bakteriler şeker kaplı yolda ilerlerken, aynı değirmenlere koşulan eşşeklerin değirmen taşını döndürdüğü gibi kendilerine yapışık olan parçayı döndürmekte. Bu yöntemle döndürülen rotorlar dakikada, 1.5 ila 2.6 devir yapmakta ve mikroskopik elektrikli motorlardan yaklaşık 10 bin kat daha az tork üretmekte. Bu tip motorlar ile, insan kanındaki glikoz gibi, çok basit kimyasallardan enerji üretilebileceği belirtiliyor. Bu sayede yapay organlar için gereken enerjinin vücut içinde üretilmesi mümkün olacak. Kalp pili kullananlar için daha iyi bir geleceğin başlangıcı bu.

Kaynak: *www.livescience.com*

SANAL YOLCULUKLAR KAPIDA!

Persey Tur adındaki bir yolculuk acentası bilimkurgu sayfalarından fırlayan bir fikir ile hizmetine başladı. Firma müşterilerine sanal tatil yolculukları ayarlamakta. Sadece 13,460 rubleye (750 YTL) Persey acentası size sahte bir ekzotik tatilde ne kanıt beklerseniz veriyor; sahte biletler, otel buroşürleri, çekilmiş fotoğraflar... Sibirya gaz istasyonları sahibi Dimitri 2900 YTL'ye bir Rus uzay gemisiyle Ay'da seyahat etmeyi bile başarmış durumda.

Amerikada'ki Kuzey Batı Üniversitesi bu olayın çok daha ileri gidebileceğini sinyallerini veriyor. Araştırmalara göre sahte anıların beyine yerleştirilmesi teorik olarak mümkün. Sanırım Philip K Dick'in Total Recall'ını hatırlamamak elde değil. Orda da ana karakter hafızasındaki bilgileri gerçek olmadığını fark ediyor ve bu olayın peşine düşüyordu. Neyse ki başka bir üniversite (Harvard) bu sahte bilgilerin beyin tarafından algılanıp algılanmayacağı üzerinde çalışıyor

SİLİKONDA KUANTUM BİLGİSAYARI

Araştırmacılar, elektronların kendi etraflarında dönüşlerini etkileyerek, mevcut silikon yonga teknikleriyle, kuantum bilgisayarları üretmenin yolunu buldu. Şimdiye kadar yapılan araştırmalarda, iyonları manyetik alana hapsetme veya elektronları süperiletken devrelere hapsetme yöntemleriyle basit kuantum bilgisayarlar Üretilmişti. Her iki yöntem de, kullanıma yönelik kuantum bilgisayarları üretmek için son derece karmaşık ve maliyetli. Üstelik hiçbir denemede elektronların 'kuantum' halleri kontrol edilememişti. Hollanda'da Delft Üniversitesi uzmanları, yaptıkları bir deneyde elektronların kuantum hallerini kontrol etmeyi de başardı. Üstelik bunu günümüz yonga mimarisi tekniklerini kullanarak yapmaları, kuantum bilgisayarlarının geliştirilmesi yönünde önemli bir gelişme olarak gösteriliyor. Delft Üniversitesi fizikçileri, ürettikleri prototipte mevcut yongaların temelinde yatan litografi tekniğini kullandı.

Yeni kuantum yonga prototipi, her biri, 100 nanometre çapındaki, yarıiletken galyum arsenit parçaları olan, iki elektrottan oluşuyor. Bu elektrotların arasındaki gerilim ile küçük bir devre oluşuyor. Bu potansiyel farkı, elektronların bu iki nokta arasında gidip gelmesini sağlıyor. Elektronların dönüş hareketleri birbirleriyle örtüştüğünde, bir birim zamanda, her noktada sadece bir elektron bulunabiliyor. Ancak, dönüş hızlarında farklılık olursa, iki elektron da aynı noktada üstüste gelebiliyor. Bu gerçekleştiğinde dönüş ritmi değişen elektronun bulunduğu nokta devreden çıkarılmış ve izole edilmiş oluyor. Bu elektron devreye geri entegre edildiğinde, elektrik akımı sadece birinci elekron diğerinden farklı bir dönüş yakalarsa açılıyor. Böylece transistörlerdekine benzer bir hal değişimi sağlanarak Kuantum biti elde edilmiş oluyor. Kuantum biti (qubit), mevcut bilgisayarlarda kullanılan bit'lere denk bir birim. Ancak kuantum fiziğine dayalı bilgi-işlemde qubit'ler, 0 ve 1 rakamlarıyla temsil edilen iki hal arasında geçiş yapmak yerine, birden fazla halde varolabiliyor. Bu sayede, kuantum bilgisayarları günümüz bilgisayarlarından daha fazla veriyi daha hızlı şekilde işleyebiliyor.

Kaynak: *New Scientist*

KARANLIĞI TARAMAK (A SCANNER DARKLY)

Geçtiğimiz haftalarda Filmekimi festivali bünyesinde bilimkurguseverler sonunda Philp K. Dick'in Karanlığı Taramak romanının sinema uyarlamasını izleme şansına sahip oldular. Film yönetmen Richard Linklater'ın bizaat patentine sahip olduğu sinemaskop tekniğinden faydalanılarak yapılmış. Bu teknik normal çekimler yapıldıktan sonra bunların pastel renklerle yarı çizgi film vari bir havaya sokmakta ve birçok efektin kolayca uygulanabilmesi için uygun koşul hazırlamakta. Filmin konusu ve işlenişi bakımından bir Philip K. Dick romanından ne bekleniyorsa karşılıyor; ana karakteri bir uyuşturucu bağımlısı olan bir narkotikçi, kişisel iç hesaplaşmalar, dibe vurmuş bir sosyal yapı, devletin herşeyi bildiği ve herşeyi kontrol ettiği hissi ve tabii ki karanlık bir paranoya evreni... Oyuncu kadrosu Keanu Reeves ve Woody Harrelson gibi ünlüleri barındıran filmin asıl kozu, akıllıca yazılmış ve eğlendirici olan kişilerarası diyaloglar. Filmin gişede yaşadığı çöküşün aksine bilimkurgu severlerce ilgi göreceğini umuyoruz.

SIVI KALKAN

Yakın zaman içerisinden askerlerin koruyucu yelekleri sıvı kalkandan olacak. Bir firma milisaniyeler içerisinde katılaşan bir sıvı geliştirerek buıru ilk adımlarını attılar. Normal şartlar altında baskı görmediği takdirde sıvı halde kalan madde bir basınç altında hemen katı hale geçiyor. Bu şekilde çalışacak olan kalkanlar bıçak ve kurşun veya şarapnel darbelerinde milisaniyeler içerisinde katılaşarak kalkanın delinmesini engelleyecek.

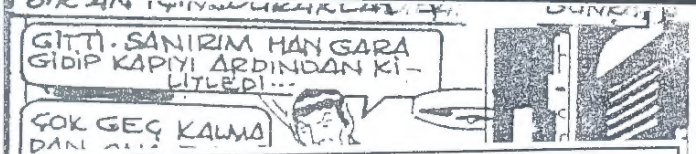

ROBOTLARDA GRUP ÇALIŞMASI

İsviçreli bilim adamları (yok bu sefer diş sağlığı değil :)) birçok hareket eden küçük nesneyi aynı anda takip eden bir yazılım geliştirmeyi başardılar. Bu yazılım üstlerinde herhangi bir işaret olmaksızın 30 tane böceği veya bu büyüklükteki robotun takibini yapabilecek kapasitede. Uzmanlar bunun böceklerin kolonisel davranışlarını incelemek veya takım halinde çalışabilecek küçük parçalardan oluşan robotların oluşturulmasında büyük avantaj sağlıyacağı görüşünde. Swis Track adı verilen yazılım şu anda 3.0.0 versiyonunda ve ileride birlikte hareket eden küçük böceğimsi robotlar için önemli adımlardan biri olduğu düşünülüyor. Daha şimdiden bir ana gövdeyi oluşturan ve istediğinde gövdenin şeklini değiştiren küçük parça robotlar veya asteroid durdurmak için tasarlanan küçük kolonisel robotlar tasarlanmakta.

BİTKİLER KARBONDİOKSİT TUTAMAZ HALE GELECEK

Bilim insanları, küresel sıcaklığın her 50 yılda 0,5 derece artmasıyla, bugün için olağandışı sayılan hava olaylarının sıradan bir hal alacağını vurguluyor. Günümüzde kabul gören tahminlerine göre, sadece 2 santigrat derecelik bir artışta dahi, Avrasya, Doğu Çin, Kanada, Orta Amerika ve Amazonlar'daki ormanların yüzde 30'u yok olacak. Küresel ısınmanın 200 yıl içinde 3 santigrat dereceyi aşması halinde, orman yangınları, kuraklık ve sel baskınları olağan hale gelecek. Yüzyılda bir meydana gelen olağanüstü hava koşulları, bu yüzyılın sonunda artık 10 yılda bir gerçekleşmeye başlayacak. Bristol Üniversitesi'nden Marko Scholze'nin, 3 santigrat derece artış için yaptığı tahmine göre ise, Dünya'daki ormanların yüzde 60'a yakını yok olacak. Yükselen sıcaklıklar, tatlı suların buharlaşmasına ve kuraklığa neden olacak. Ancak bunlar sadece küresel ısınmanın herkesçe bilinen kısmı.

Başka bir araştırmanın dikkat çektiği çok daha ciddi bir olgu var. Bu araştırmaya göre, küresel ısınma sonucunda dünya sıcaklığının artması, bitkilerin fotosentez yeteneklerini de kısacak. Normal şartlarda insanların saldığı karbondioksidin yarıya yakını bitkiler tarafından emilerek fotosentezde kullanılıyor. Bu sayede bir kısım CO_2 toprakta tutulmuş ve atmosfere karışmamış oluyor. Sıcaklığın 3 derece yükselmesi halinde, toprağın da karbondioksidi, hızlanan kimyasal çürüme nedeniyle, atmosfere salması olasılığı var. Bu durumda, atmosferdeki CO_2 oranı hızla artacak ve küresel ısınma da bir o kadar hızlanacak. Bu süreçte topraktan açığa çıkan CO_2, bitkilerin fotosentez ile emebileceği miktarı çok geride bırakabilir. Bu senaryonun gerçekleşmesi halinde küresel ısınmanın sürekli ısınan, ısıdıkça sıcaklığı daha da artan bir sarmala gireceği tahmin ediliyor. Sera etkisi yaratan gazların salınımı durdurulsa dahi, küresel ısınmanın, doğadaki bu süreçler nedeniyle süreceği düşünülüyor. Özetle, bu gidişle Doğa Ana bizi kollamaktan vazgeçecek ve o gün hayat bizim için hiç hoş olmayacak.

DÜŞÜNCE GÜCÜYLE YAZI YAZMAK

Amerikalı bilim insanı Peter Brunner,kafasına takarak kullandığı alet ile saç telini bile oynatmadan harf harf bilgisayar ekranına yazı yazıyor.

Avrupa Araştırma ve İcad Sergisinin dördüncü gününde, çoğunluğunu Fransız bilim insanlarının oluşturduğu geniş bir kalabalığın karşısında, ekrana "B-O-N-J-O-U-R" harflerini yaptığı icad sayesinde düşünce gücü ile yazdı. Wadsworth Center, Albany, New York destekli projede, Brunner ve iki meslektaşı "beyin bilgisayar arayüzü" (brain computer interface - BCI) geliştirdi. Teknolojinin çalışma prensibi, beyinde oluşan elektrik impulslarını elektrotlar aracılığı ile algılayıp, sayısal sinyale çevirerek elektronik bir ortamda işlem yapmasını sağlamak. Kaşıklar düşünce ile bükülmüyor ama bu olay gerçek bir eylem.

Araştırmacı Theresa Sellers, BCI teknolojisinin tamamen felçli insanlar için oldukça yararlı olacağını belirtiyor. Dr. Sellers'a göre BCI'ya muhtaç olan yaklaşık 100 milyon insan var. Sellers'a göre kelime yazmanın ötesinde fiziksel hareketi sağlayabilecek bir teknoloji de mümkün. Şu anda bile bunu başarabildiklerini, fakat çok karmaşık bir durum olduğu için henüz güvenlik gerekçesiyle uygulamadıklarını belirtti.

Dr. Brunner "bonjour" kelimesinin "b" harfine konsantre olduğunda, bilgisayar rastgele bir biçimde ekrana harf şekillerini gerçekleştiriyor. "b" harfi belirdiğinde Brunner'in beyni daha güçlü bir sinyal yollamaya başlıyor. Bilgisayarın bunu anlaması şu anki teknikle 15 saniye sürüyor. Teknik geliştikçe ilerki zamanlarda bu sürenin kısalması bekleniyor.

Sellers'a göre, "Süre olarak bakıldığında pek pratik görünmüyor, fakat felçli bir insanın hayatını kökten değiştirebilir."

Kaynak: *www.spacedaily.com*

TEK BİR GENLE BARIŞÇIDAN SAVAŞÇIYA

Normalde barışçı olan bir insanı saldırgan bir savaşçıya dönüştürecek etkenlerin sayısı, herhalde saymakla bitmez. Ama meyvesineklerinde tek bir gen, bu iş için yeterli. (O kadar fark da olsun!) San Diego, California'daki Nörobilimler Enstitüsü araştırmacıları oldukça mülayim sayılabilecek meyvesineklerini, 21 nesil sonunda saldırgan hale getirmeyi başarmış. Bu sineklerin, saldırganlık derecesinin kontrol grubu sineklerinin verdiği değerden 30 kat fazla olduğunu bulmuşlar. Saldırganlar olur olmaz nedenlerle kavga çıkardıkları gibi, dövüşü bırakmakta da pek gönülsüzlermiş. Normal koşullarda rakibi kovalayıp ona 'iki tane patlatmak'tan ibaret kalacak bu kavgaların çok daha şiddetli seyrederek güreşme ve rakibi ters çevirmeye kadar varabildiği de gözlenen şiddet olayları arasında. Genom analizleri, "CYP6a20" olarak bilinen ve tek bir genin etkinliğiyle üretilen enzimin savaşçı sineklerde çok daha yüksek düzeylerde ortaya çıktığını göstermiş. Savaşçı sinek üretimi işini ilk kez olarak ve bundan 15 yıl önce gerçekleştiren Ary Hoffmann'ın (Melbourne Üniversitesi, Avustralya) yorumuysa şöyle: "Normalde saldırganlıkta birçok genin devreye girmesini beklersiniz. Sonuç bu açıdan oldukça ilginç."

UZAY YOLU

Bazılarımız için ev hayatının bir parçası, bazılarımız için ise o yıllarda bilimkurgunun anlamı olmuş bir dizi, Uzay Yolu. Tüm dünyada hayran kitlesi yıllar geçtikçe çoğalan dizi, geçtiğimiz eylül 40. yaş gününü kutladı. 8 Eylül 1966'da ilk defa NBC televizyon kanalında yayın hayatına başlayan dizi inanılmaz bir başarı gösterdi. 10 uzun metrajlı filmi, sezonlarca bölümü ve bunların yan ürünleriyle, kar tanesi dev bir çığa dönüşmüş görünüyor. Şu ana kadar Uzay Yolu'nun ana bölümleri şöyle:

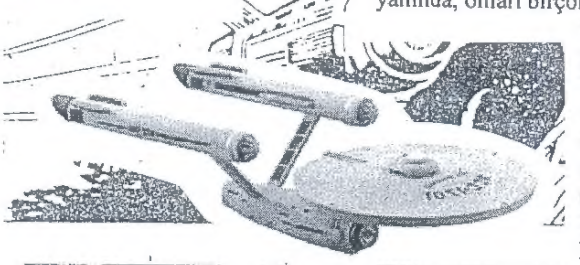

Uzay Yolu
Uzay Yolu: İkinci Nesil
Uzay Yolu: Derin Uzay 9
Uzay Yolu: Gezgin
Uzay Yolu: Kaşif

Uzay Yolu'nun ilk bölümü Türk seyircisine hiç de yabancı gelmeyecektir. Adı "İnsan Kapanı" olan bu bölümde Kaptan Kirk ve adamları çorak bir gezegene inerler. Burada tek başına yaşamakta olan doktorun bir sırrı vardır: gezegenin yerlisi olan bir yaratığı saklamaktadır.

Bu yaratık istediği kılığa bürünebilmekte ve yaşamak için tuza ihtiyaç duymaktadır. Bu fikir ister inanın ister inanmayın ilk uzun metrajlı Uzay Yolu filmi olarak tarihe geçen *Turist Ömer Uzay Yolunda* (1973) filminin de ana konusunu teşkil etmekte. Böylece Türk film endüstirisi de kıyısından köşesinden bu efsanenin bir kenarında çerçeveye girdi. Amerikan yapımı "Uzay Yolu" filmi ise ancak 1979 yılında vizyona girebilmişti.

Uzay Yolu, Türk seyircisini ekrana kilitlemenin yanında, onları birçok bilimkurgusal olguyla da tanıştıran veya en azından yerleşmesini sağlayan bir dizi. Işınlanma, anafor, ışın kalkanları ve daha birçok fikir bu dizi sayesinde akıllara yerleşti. Buradan TRT çalışanlarını da tebrik etmemek mümkün değil - bir sürü yabancı kelimeye Türkçe karşılık getirmiş ve türk seyircisine ulaştırmayı bilmişlerdir. Bunların en önemlilerinden biri Uzay Yolu'ndaki uzay gemisinin adı olan "Enterprise"ın "Atılgan" olarak hâlâ Türk seyircisinin kafasına kazınmış olması veya "teleportasyon"un "ışınlanma" olarak dilimize kazandırılması sayılabilir.

Nice yıllara Atılgan ve tayfası. Scotty bizi de ışınla :)

Burak

LOCUS ONLINE

Bu sayımızda sizlere, 1968'den beri bilimkurgu ve fantezi alanında yayın yapmakta olan, Locus Magazin adlı derginin 1997'de internet üzerinde yayına geçen ve 2002 yılında Hugo Awards'ın web sitesi dalında ödüllendirdiği "http://www.locusmag.com" adresli sitesini, tanıtmak istiyoruz.

Derginin orjinalinde olduğu gibi, internet sitesinde de bilimkurgu ve fantezi haberlerine ve piyasaya yeni çıkan bilimkurgu ve fantezi dergi ve kitaplarının tanıtımına yer veriliyor. Sitenin tasarımı yapılırken basit ve kullanışlı olmasına dikkat edilmiş. Site üzerinden Locus dergisine abone olmak da mümkün.

Locus Online, 9 farklı içerik bölümüyle bilimkurgu ve fantezi meraklılarına hizmet sunuyor. Bunlardan ilki olan news kısmında bilimkurgu ve fantezi haberlerinin dışında, ağırlıklı olarak, yayın hayatına yeni başlayan dergi ve kitapların tanıtımı ve bilimkurgu ve fantezi ödüllerine layık görülen eserler tanıtılıyor. Sıradaki bölümümüz features'da her sene 1 Nisan'da seçilen yılın en iyi makalesine ya da özel olduğuna karar verilen bir makaleye yer veriliyor. Diğer bir bölüm olan monitors'da ise haftalık ve aylık olarak düzenlenmiş listeler yardımıyla, kısa açıklamalar, yorumlar ve kapak resimleriyle birlikte yeni çıkan kitap ve dergilerin tanıtımı yapılıyor. Directories adlı bölümde ise her sene yayınlanan kitapların bibliyografik listesi bulunuyor. Ayrıca buradan monitors bölümüne verilmiş linklerle kitap hakkındaki yorum ve bilgilere ulaşmak da mümkün. Diğer bir bölüm olan Issues'da ise Locus Magazin'in her sayısından örnekler, içindekiler tablosu ve yorumlardan ufak alıntılarla okurlara sunuluyor. Future history bölümünde ise bilimkurgu ve fantezi alanında yapılacak etkinliklerden, konferanslardan ve hazırlık aşamasındaki kitaplardan haberlere ulaşmak mümkün. Başka bir bölüm olan Blinks'te ise dikkate değer konulara, değerlendirmelere ve websitelerine linkler bulunuyor. Indexes bölümünde Bilimkurgu ve fantezi ödülleri indeksi ve bilimkurgu ve fantezi yayınları indeksine ulaşmak mümkün. Son olarak links bölümünde bilimkurgu ve fantezi meraklıları için faydalı ve ilgi çekici olabilecek diğer sitelere linkler bulunuyor.

Sitede RSS özelliği de bulunmakta; bu özellik sayesinde başka siteler Locus Online'dan haberleri otomatik olarak kendi sitelerinde yayınlayabilirler.

Sonuç olarak Locus Online, bilimkurgu ve fantezi severlerin, son gelişmeleri takip edebileceği, içeriği oldukça zengin bir internet sitesi.

Sertaç

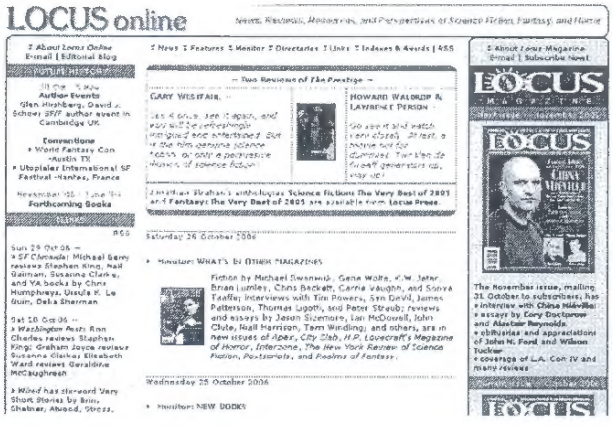

WWW.LOCUSMAG.COM

Plüton

Plüton adı, ilk olarak, o zaman 11 yaşında küçük bir kız olan Venetia Phair (Burney)'in sohbetleri sırasında, Oxford Üniversitesi Bodleian Kütüphanesi'nin emekli kütüphanecisi olan büyük babası Falconer Madan'a önermesi üzerine ortaya çıktı. Güneş'e uzaklık sıralamasında dokuzuncu gezegen olarak uzun süre hepimizin tanıdığı Plüton'un bulunma öyküsü ise 19.yüzyılın sonunda başlıyor. Bu dönemde bilinen en uzak gezegen Neptün'dü. 1846'da Le Verrier, bu gezegeni, Uranüs'ün yörüngesindeki sapmalarla ilgili hesaplar sonucunda bulmuştu. Yarım yüzyıllık gözlemlerden sonra gökbilimciler, bilinmeyen bir başka gezegenin, Uranüs ve Neptün'ün yörüngesinde sapmalara yol açtığı kanısına vardı. Çünkü Newton mekaniğine ve konum ölçümlerine göre yapılan kuramsal hesaplar, sürekli farklı çıkıyor ve fark, hesap hatası denebilecek değeri geçiyordu.

ABD'li astronom Percival Lowell, bu dokuzuncu gezegenin yörüngesini hesaplayıp, 20.yüzyıl başında Arizona, Flagstaff'taki özel gözlemevinde gökküreyi taradı; ama araştırmaları başarısızlıkla sonuçlandı. Yörünge hesaplarını yeniden ele alan Pickering de, Lowell'in bulduğu sonuçları elde etti. Humason 1918'de bu gök cismini ortaya çıkarmak için bir dizi fotoğraf çektiyse de, başarıya ulaşamadı.

1930 yılına gelindiğinde ise, Clyde Tombaugh dokuzuncu gezegeni bulmak için Lowell gözlemevinde bir proje oluşturmuştu. Tombaugh'nun yaptığı, gökkürenin bölümlerini düzenli olarak , 1 ila 2 hafta aralıklı çiftler halinde, görüntülemekten ibaretti. Bu görüntü çiftleri arasındaki farkları inceleyerek, hareket eden cisimleri tespit ediyordu. 18 Şubat 1930 günü, Tombaugh, Ocağın 23'ü ve 29'unu içeren resim çiftinde olası bir hareketli gökcismi tespit etti. Ocağın 20'sinde çekilmiş olan daha düşük kaliteli bir görüntü bu keşfi teyit etti. Gözlemevi tarafından daha fazla kanıt fotoğrafı elde edildikten sonra keşif haberi Mart'ın 13'ünde Harvard Koleji Gözlemevi'ne telgraflandı. Plüton'un varlığı daha sonraki arşiv araştırmaları ile, 19 Mart 1915'e kadar geriye giden gözlem resimlerinde de bulundu.

Yerküre'ye uzaklığından ötürü gözlenmesi çok güç olan Plüton'la ilgili kesin veriler, yalnızca yörüngesiyle ilgili olanlardır. Gezegen, Güneş çevresindeki dolanımını 248 yıl 4 ayda tamamlar. Güneş'e uzaklığı, günberi noktasında 4,42 milyar km, günöte noktasında 7,40 milyar km'dir. Dolanım düzlemi, Dünya'nın yörünge düzlemine göre 17° 'lik bir eğim gösterir.

Birçok özelliği henüz aydınlatılamamış olan Plüton'un çapı, yalnızca 2,284 km dolayındadır. Oysa hesaplar, Uranüs ve Neptün'ün dolanımlarında dalgalanmaya neden olması için, kütlesinin Dünya'nın kütlesine eşit olması gerektiğini göstermektedir. Bu durumdaysa Plüton'un yoğunluğunun Dünya'nın 50 katı olması gerekir ki bu, kabul edilebilecek bir sayı değildir. Dolayısıyla, gökbilimciler iki varsayım üstünde durmuşlardır. İlk olarak, Plüton'un gerçek çapı, teleskopla ölçülenden çok daha fazladır. Elde edilmiş değer, aslında, Güneş ışığının değerlendirilebilir miktarını Yer'e doğru yansıtan merkez bölgesinin çapıdır. İkinci varsayıma göre, ölçülen çap hatalı değilse, Plüton, Güneş sisteminin son gezegeni değildir. Daha uzak bir onuncu gezegen ve belki başkaları da vardır. Bunların Neptün ile Uranüs'e uyguladıkları çekim kuvveti, Plüton'un kütlesi üstünde yapılan hesaplarda yanılgıya yol açmaktadır.

Bu konudaki tartışmalar sürerken, 2005 yılında Plüton'un, iki küçük uydusu daha olduğu ortaya çıktı. Bu uydulara Hydra ve Nyx adları verildi. Hydra, Yunan mitolojisine göre Pluto, daha bilinen adıyla Hades'in krallığını koruyan dokuz başlı mitolojik yılanın adıdır. Nyx ise, Pluto tarafından yönetilen yer altı dünyasına, Styx nehri üzerinden ruhları taşıyan kayıkçı Charon'un annesi ve aynı zamanda da gece tanrıçasıdır. Uyduları keşfeden Uluslararası Gökbilim Birliği (International Astronomical Union; IAU), bu ismi, önceden Nyx olarak adlandırılan iki asteroidle karışmaması için Nix olarak değiştirdi. Uyduları keşfeden takımın başındaki astronom Alan Stern ise, bu isimleri seçerken Güneş sistemimizin kapısını korumaya uygun olduklarını düşündüklerini belirtiyor.

"İsimlerin seçiminde rol oynayan bir başka etken ise NASA'nın Plüton projesi olan New Horizons (Yeni Ufuklar) kelimeleri ile aynı baş harflerini taşıyor olmaları. NASA, Plüton gezegenini inceleyerek, güneş sisteminin önemli gizemlerinden birkaçına daha ışık tutmayı planlamaktadır. "New Horizons" olarak isimlendirilen 700 milyon dolarlık bu proje dahilinde, şu ana kadar hiçbir uzay aracının gitmediği ve hakkında çok az bilgi bulunan Plüton'a gidilmesi ve buzla kaplı nesnelerin hakim olduğu, Neptün'ün ötesindeki Kuiper Kuşağı olarak adlandırılan bölgede yer alan Plüton'un yanı sıra, uydusu Charon'un da incelenmesi hedeflenmektedir.

Proje ile aynı ismi taşıyan New Horizons uzay aracını Atlas 5 roketi taşıyacak. STAR 48B isimli motorlarla desteklenen Atlas 5 roketi, uzay aracını saniyede 16 kilometrelik bir hıza çıkaracak. Bu hızda bile, 4.9 milyar kilometre uzakta bulunan Plüton'a ulaşmak en az 10 yıl sürecek. Gezegenler arasındaki değişken diziliş göz önünde bulundurulduğunda, fırlatma tarihinin değişmesi durumunda bu süre daha da artabilecek. New Horizons uzay aracı, Florida'daki Cape Canaveral uzay üssünden 19 Ocak 2006 tarihinde fırlatılmıştı.

New Horizons'ın yolculuğa çıkmasının üzerinden çok geçmeden, Plüton'un dokuzuncu gezegen ünvanı, 24 Ağustos 2006'da son buldu. Bu tarihe kadar 2.284 km'lik çapı ile, pekçok uydudan daha küçük olmasına rağmen, Güneş sistemindeki en küçük gezegen olarak kabul edilmişti. Plüton'un dışmerkezli bir yörüngeye sahip olması onun bir gezegen olup olmadığı konusunda yıllar süren tartışmalar yaratmıştır. 24 Ağustos 2006'ya kadar Uluslararası Gökbilim Birliği, Plüton'u bir gezegen olarak sınıflandırmıştır. Ancak, aynı dernek 24 Ağustos 2006 tarihinde Prag'da yaptığı toplantıda Plüton'u gezegen sınıfından çıkararak "Cüce Gezegen" sınıfına koymuştur.

Bu süreci başlatan olay ise 2003 yılında, Eris adlı Kuiper kuşağı cisminin keşfi olmuştur. Eris Plüton'dan büyüktür ve aynı şekilde bir Kuiper kuşağı cismidir. Bundan daha önce de Kuiper kuşağında Plüton'a benzer ve oldukça

büyük gök cisimleri bulunmuştu. Ancak Eris, Plüton'dan büyük olan ilk gök cismidir. Bunun sonucu olarak gezegen tanımı değiştirilmiş ve de cüce gezegen tanımı getirilmiştir. Plüton, yeni kabul edilen "Güneş'in etrafında dönen, yuvarlak şekil alacak kadar kütleçekimine sahip, yörüngesinde kendi bağımsız ekosistemini sürdürebilen göktaşları gezegendir." şeklindeki gezegen tanımına uymadığı için gezegen sınıfından çıkartılmıştır. Plüton, yörüngesinin Neptün'le kesişmesi nedeniyle de yine gezegen tanımına uymamaktadır.

24 Ağustos 2006'da Uluslararası Astronomi Birliği'nde yapılan oylamada, bilim insanlarının çoğu Plüton'un gezegenliğinin düşürülmesinden yana oy kullanırken sadece, Plüton'un keşfini yapan Clyde Tombaugh ile yakın dostluğu olan Cambridge Üniversitesi astronomu Robin Catchpole Plüton'un gezegen olmasından yana görüş bildirmiştir.

Güneş sisteminin dokuzuncu gezegenliğinden, gezegensi göktaşları sınıfına düşürülen Plüton'un adı da değiştirildi. Plüton, bundan sonra diğer göktaşları gibi bir numaraya sahip olacak. Asteroid denilen, gezegensi göktaşlarından sorumlu Minor Planet Center, Plüton'a 134340 rakamını uygun gördüğünü bildirmiştir.

PLÜTON'U KIZDIRAN GÖKTAŞI: ERİS

Güneş Sistemi'nde 10'uncu gezegen tartışmalarını alevlendirip, Plüton'un gezegenlikten düşmesine vesile olan, buzdan göktaşı 2003UB313'ün yeni adı "Eris" olarak belirlendi. Eris, Antik Yunan'da kaos ve karışıklık tanrısının adı. Bir dönem Xena olarak adlandırılmasına karşın, astronomlar popüler televizyon kültüründen kaynaklandığı için (Zeyna dizisini hatırlayın) bu adı kabullenmemişti. Eris'in uydusunun adı Dysnomia olarak belirlendi. Mitolojide, Eris'in kızı olan Dysnomia, isyankarlık ve yasa karşıtlığı ile özdeşleşiyor. Dysnomia'nın eski adı ise Gabrielle idi.

Plüton'dan esinlenilerek oluşturulan cüce gezegenler sınıfının üyesi olan Eris, 2400 kilometre çapında ve Güneş'ten 14 milyar kilometre uzaklıkta bulunuyor. Güneş Sistemi'nin bilinen en uzak üyesi Eris, aynı zamanda Kuiper Kuşağı'ndaki üçüncü en parlak göktaşı.

http://en.wikipedia.org/wiki/Pluto
http://cografyadunyasi.8m.net/gezegenler/pluton.htm,
sitelerinden derlenmiştir.

Mehmet

battlestar galactica
sorular & cevaplar

S: *Abi kimdir bu saylonlar? Neden saldırırlar durduk yerde? Başka işleri güçleri yok mudur bunların? Birisi anlatsın. Valla kasıldım kaldım burda ya. Haftalardır duyuyoruz fragmanlarda "Saylonlar geri döndü" falan diye. Daha henüz kavrayabilmiş değiliz olayı...*

C: Olay şu: İnsanoğlu saylon adında bir robot nesli yaratır. Nasıl olduğu dizinin bir önceki serisinde anlatıldığı şekilde bu saylonlar "siz bize efendilik edemezsiniz" derler insanoğluna. Bu nedenle de kötü adam olurlar. Savaş çıkar. Saylonların hiçbir şekilde acımaları yoktur. İnsanoğlunun gezegenlerine atom bombaları ile saldırırlar. Gezegenlerin yüzeyleri mantar bulutları ile kaplanır. İnsanlık çok ağır kayıplar verir. Tüm bunların karmaşası ve dehşetinden sıyrıldığında, 45000 kişi civarıdır tüm insan nüfusu. Onların da tek yapabildiği bir araya gelip saylonlardan kaçmaktır.

S: *Ya bir de bu bölümde anladığım kadarıyla, saylonlar kasmışlar, android geliştirmişler...*

C: Kavram daha farklı aslında, "sentetik robot" olarak geçiyor. Genetik kopyalama olayına gönderme yapılıyor. Bunun yanısıra insanların, saylonları üretip kendi amaçları doğrultusunda kullanmasının tam zıttı olarak, saylonlar da yapay insan (sentetik robot) üretiyor ve kendi amaçları doğrultusunda kullanıyor. Bunların insandan ayrılması çok zor zira, yapay da olsa etten ve kemiktenler. Tek farkları saylonlar tarafından üretilmiş ve onların amaçlarına hizmet ediyor olmaları. Bu da gentetik robot kavramını son derece korkutucu ve günümüz için dahi gerçek kılıyor.

S: *Kendi kendime sorıyorum bu dizi ne tip bir dizi diye...*

C: Dizinin televizyon dili açısından bir değerlendirmesini yapmaya gelirse iş, ilk söylenebilecek olan, dizinin Amerikan milliyetçisi bir alt metne sahip oluşu. Gündelik politikayı, bilimkurgu bir arkaplan ve mitolojik karakterler ile simgeleştiriyor. Taşıdıkları termo nükleer bombalar ile patlayan, uçak şekilli intihar saylonları ve sürekli işlenen "saylonlar içimizde" olgusu ile bu ortaya çıkıyor.

Senaryo olarak ortalama bir seviyede. Şu ana kadar bilimkurgu adına anlattığı tek kavram sentetik robot, ancak bunun üstüne gitmek yerine insan ilişkileri içinde dolanıyor senaryo. En son Serenity dizisinin, içinde Çin kültüründen öğeler içermesi nedeniyle, doğru düzgün yayınlanmadan yayından kaldırıldığı düşünüldüğünde senaristlere biraz hak veriyor insan.

Dizi şu anda Amerika'da üçüncü sezonunda. Bu sürede bazı değişiklikler olmuş işlenen konularda. Ayrıca ilk seriden farklı bir geçmiş işlenmiş bu sefer. Eklenen bu kavramlarla dizi bir nebze de olsa aleladelikten kurtulmuş. Sonuç olarak tarafsız bir gözle izlendiğinde bilimkurgu severlerin şu sıralarda izleyebileceği bir dizi izlenimi yaratıyor. Ancak ne kadar iyi izledikçe göreceğiz.

NERDEN ÇIKTI BU BATTLESTAR GALACTICA?

1970'lerin sonlarında Yıldız Savaşları ile başlayan "uzay çılgınlığı" döneminde yepyeni bir dizi doğdu: Battlestar Galactica. İnsanlığın kökünü kibrit suyu dökmeye and içmiş Saylonlar, 70'lerin sonları ve 80'lerin başlarında bilimkurgu dünyasının favori kötülerinden biriydiler. Ülkemizde 80'lerin başlarında TRT'de yayınlanan dizi, ciddi bir hayran kitlesine sahipti. Dizi Pazar günleri saat 22'de CNBC-e'de yayınlanıyor, tekrarı Cumartesi 14'te.

King Features Syndicate, Inc., 1965. World rights reserved.

Konstantin Tsiolkovski

"Uzay Yolculuğunun Mesihi"

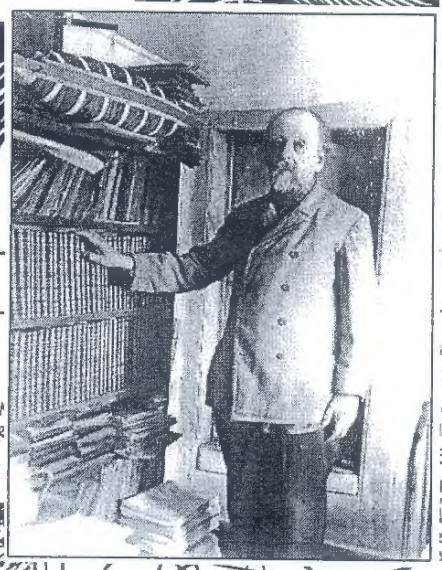

Ruslar 2. Dünya Savaşı'ndan çıktıktan sonra ele geçirdikleri V-2 tipi Alman roketleri ile hızlı bir şekilde kendi uzay programlarını inşa etmeye başladılar. Bunu gerçekleştirebilmek için kendilerinden yıllar önce yaşamış iki dehanın fikirlerine başvurdular. Bunlardan biri, sıvı yakıtlı roket altsistemleri üzerine çalışmış Robert Goddard'dı. Onun fikirleri fırlatma sistemlerinin gelişmesine öncülük etti. Fakat insanlı uzay uçuşunun temelleri Rus Konstantin Tsiolkovski'nin fikirlerinde ortaya çıktı.

Konstantin Tsiolkovski 1857'de, Polonyalı bir oduncunun 17 çocuğundan biri olarak, Rusya'da dünyaya geldi. Bir ateşli hastalık sonucu duyma yeteneğinin çoğunu yitirince öğreniminde aksamalar oldu. Bu sebepten dolayı, matematik ve bilim derslerini kendi çalışmaya başladı. 1873'te Moskova Teknik Koleji'ne girmeye çalıştı fakat başarılı olamadı. Bu da onu durdurmaya yetmedi ve kendini matematik, fizik, mühendislik ve filozofi konusunda Teknik Kolej'in kütüphanesinden yetiştirmeye devam etti. İlgisi aerodinamik ve mekanik konularına kaydı ve o sırada sadece bilimkurgusal bir hayal olmaktan öteye gitmemiş olan uzaya yolculuğa merak saldı. Öğretmen diploması alıp Kaluga'da eğitim verdi. Burada havadan daha hafif araçlar, uçaklar ve roket itki sistemleriyle ilgilenerek hayatını geçirdi.

Tsiolkovski'nin yazıları birçok alanı kapsasa da, genel olarak uzaya yolculuk ile ilgiliydi. Aerodinamik hakkındaki araştırmaları birkaç uçak ve havadan hafif taşıtın yapılmasını sağladı. Rusya'daki ilk sivil hava tünelini kendi deneyleri için inşa etti. Tsiolkovski'nin ileriyi gören bu dehası Sovyetler tarafından fark edildi ve ona Sovyet Bilim Akedemisi'ne üyelik verildi. Kendisinin 500'ün üzerinde bilimsel makalesi bulunmakta.

Gelecekteki roket mühendisliğine olan katkısı şu konulardadır:

-Havadan hafif taşıtların geliştirilmesi
-Newton fiziğinin roket denklemlerinin oluşturulmasında kullanılması
-Yörüngesel uzay yolculuğu fikri
-Atom enerjisinin ve atomik itki sistemlerinin ve güneşten yararlanan itki fikirlerini ortaya çıkması
-Roketleri jiroskop ile dengelenmesi fikri
-Dünya'nın çekiminden kurtularak Dünya'nın yörüngesine girme fikri
-Uzay gemisi dışındaki aktivitelerin tanımlanması
-İlk sıvı yakıtlı roket fikri
-Sıvı hidrojen ve oksijenin ideal yakıtlar olduğu öngörüsü ve bunu izahı
-Yüksek G kuvvetli uçuşlarda insanları korumak için havada asılı kalan bir mekanizma
-İlk basınçlandırılmış uzay gemisi fikri
-İlk vakum ortamı için düşünülmüş uzay giysisi fikri
-Kademeli roket fırlatma sistemi fikri
-Birçok uzay istasyonu ve yaşam destek sisteminin kavramsal tasarımı
-Uzayda bitki yetiştirme yöntemlerinin kurgulanması

Son zamanlarında, uzayda yolculuk fikrine, giderek daha çok ilgi göstermeye başladı. İlerleyen yıllarda insanlığın gelişimde ve güneş sistemindeki kolonizasyonunda, izlemesi gerektiğini düşündüğü basamakları, Kozmik Filozofisinde topladı. Bu fikirlerin ana başlıkları ise şunlardır:

1-Kanatlı roketlerin inşası
2-Uçakların irtifa ve hızlarının artırılması
3-Kanatsız roketlerin geliştirilmesi
4-Deniz yüzeyine inişlerin gerçekleştirilebilmesi
5-Dünya'nın çekim kuvvetinden kurtulacak hızlara ulaşılması ve yörüngeye ilk uçuşlar
6-Roketlerin uzayda yolculuk zamanlarının artırılması
7-Uzay gemilerinde yapay atmosferler için deneylerin yapılması
8-Basınçlandırılmış uzay giysilerinin uzay gemilerinin dışındaki etkinlikler için kullanımı
9-Yörüngede, bitkiler için sera etkisinin oluşturulması
10-Dünya yörüngesinde geniş yaşam alanları oluşturulması
11-Güneş ışığının, yiyecek yetiştirmek, ısınmak ve güneş sisteminde yolculuk için kullanılması
12-Asteroit kuşağının kolonizasyonu
13-Tüm güneş sisteminin ve ötesinin kolonizasyonu
14-İnsanlığın toplumsal refah ve mükemmeliyete ulaşması
15-Güneş sisteminin kalabalıklaşması ve samanyolunun kolonizasyonu
16-Güneşin ölümü ile güneş sistemindeki insanların başka güneş sistemlerine taşınması

"Dünün İmkansızı Bugünün Umudu Yarının Gerçeğidir"
-Konstantin Tsiolkovski

Burak

KÜRESEL FELAKETLER

Dünyanın sonu, birçok bilimkurgu filmine konu olmuş bir olgu. Aslında tam bir son değil bunlar, eğer Dünya'nın, Galaksi Otostopçusu'ndaki gibi, galaktik otoban inşaatı için istimlak edilip moleküllerine ayrılmadığını varsayarsak...

Sadece köklü bir değişim, başka bir hayat, hayatın kurallarının tekrar değişmesi ve insanın uyum yeteneğinin bir sınaması...

Nasıl bir şey olurdu acaba, akşam yatıp sabah kalktığınızda dünyanızı değişmiş olarak bulmak? Bakkal amcanın bir meteor nedeniyle zombiye dönüştüğünü görmek, ya da nükleer serpintiden harap olmuş bir bölgede uyanmak, daha kötüsü birden televizyonun çalışmadığını görmek. Gelecekle ilgili tüm beklentilerin bir anda yok olması, tamamen şu anı yaşamaya dönük bir yaşam biçimine dönüşmesi ve türünü devam ettirmeye yönelik, o kadim içgüdülerin tekrar su yüzüne çıkmasını sağlaması.
Sanırım insanlık ne olursa olsun yaşamaya devam edecek. Birgün belki köklü bir değişim olur, insanlar başlarına gelmeyen şeyleri hiç olmayacak gibi kabul edip hayatlarına devam ediyorlar sanırım. Böyle bir şeyin olamayacağını mı düşünüyorsunuz siz de? Aşağıdaki örneklere bir göz atın.

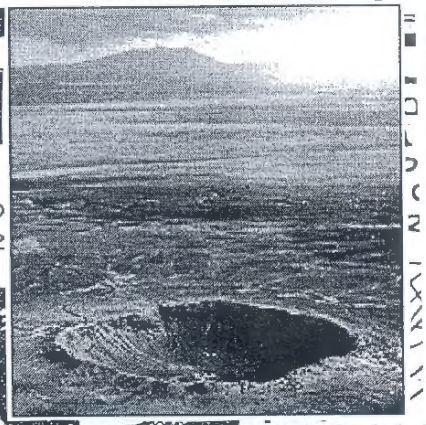

Hazır Yolda Felaketler;

Küresel Isınma:
Hiç şüphe yok ki Dünya hızlı bir ısınma sürecine girdi. 1980'den bu yana, son 150,000 yılın en sıcak 16 yılını geçirdi. En önemli sebeplerden birisi insan eylemlerinin çoğalması ve atmosfer bileşiminin değişerek, Dünya'dan yansıyan ısının atmosferde birikimini fazlalaştırması. Toplam olarak beklenen değişim, 2100 yılında 6 derece daha sıcak bir Dünya ediyor. Bu değişim, buzul çağıyla şu anki durumumuz arasındaki farka tekabül ediyor ki, tersine bir buzul çağı bizi bekliyor demektir. Bu durumda buzulların eriyip nerdeyse tüm kıyı şeritlerini sular altında bırakacağından söz etmeye gerek bile yok. Tabii yanında biraz aşırı, değişken hava koşulları ve çok değişken deniz seviyeleri almaz mıydınız? Peki ama bizi etkiler mi? Uluslararası kuruluşların yaptığı bir araştırmaya göre fırtınalar, seller, toprak kaymaları ve kuraklık yüzünden oluşan felaketlerin sayısı 1996-2000 arasında 200'den 400'e kadar çıktı. Yani cevap: "Neden olmasın?"

Küresel Soğuma, Yeni Buzul Çağı:
Geçtiğimiz iki milyon yıl boyunca Dünya 20'den fazla buzul çağı atlatmış bulunmakta. En son buzul çağı yaklaşık olarak 110,000 yıl sürdü ve sadece bu uzun sürecin son 10,000 yıllık bölümünde Dünya'yı terk etmeye karar verdi. Şimdi bu zaman dilimlerinin, Dünya'nın Güneş etrafındaki yörüngesi nedeniyle oluşan ve Milankovitch çevrimleri denen özelliğinden, kaynaklandığı düşünülüyor. Bu özel zamanlarda, Dünya Güneş'ten en uzakta olduğunda, kuzey yarımküreye daha az güneş ışığı düşmekte. Bunun sonucu da kar yağışı oluşmakta ve bu oluşan kar örtüsü gelen ışığı daha fazla yansıtmakta ve daha çok soğumaya yol açmakta. Bu birikim sonucunda buz çağları neredeyse her 100,000 yılda bir tekrarlanmakta. Bu kaçınılmaz bir döngü ve bazı bilim adamları bu tip değişimleri bazı küresel oluşumlar tarafından tetiklendiğini düşünmekte. Ne gariptir ki başlangıç küresel ısınmanın ta kendisi de olabilir.

Küresel soğuma sonucunda daha çok içme suyu buzullarda toplanacak ve Gulf Stream gibi, okyanus akıntılarının dolaşımını etkileyecek. Sonuç olarak okyanus akıntıları yavaşlayarak, ısıyı gezegen içinde dağıtarak dengeleme görevini yerine getiremeyecek ve Avrupa'da ısı hızlı bir şekilde düşecek. Bunun sonucu, bildiğimiz tüm Avrupa'nın çehresi değişecek ve Dünya çok daha zor bir hale gelecek. Muhtemelen de Afrika değere binecek.

Asteroid Çarpması:
65 milyon yıl önce 10 km büyüklüğünde bir asteroit Dünya'ya çarptığında neredeyse Avrupa büyüklüğündeki bir bölgeyi sadece çarpışmayla ezip geçti. 100 trilyon ton, toprak ve kayaç etrafa saçılırken, bunu depremler, Tsunami ve dev fırtınalar izledi. Bu bölgedeki tüm hayatı yok etmekle kalmadı, kaldırdığı tozun oluşturduğu atmosfer örtüsü nedeniyle, Dünya'nın toplam sıcaklığı 10 ila 15 derece düştü ve küresel bir kışa girdi. Bitkisel yaşam sona erdi ve asit yağmurları başladı. Toz bulutları dağıldığında güneş ışınları zarar görmüş ozondan sızarak tüm Dünya'yı kavurmaya başladı. Dünya üzerindeki yaşamın %90'ının bu çarpışma sonucunda sona erdiği düşünülmekte. Gelecekte bizim başımıza aynı şekilde bir felaket gelmesi olası mı? Bilim adamları 1 km'den büyük çaptaki asteroitlerin büyük hasarlar verebileceklerini kaydediyorlar. Şu anda 794 tane bu çeşit astreoid tespit edilip, tanımlanmış durumda ve 300 tane daha olduğu sanılmakta. Her 600,000 yılda bir, bu çeşit 1 km'den büyük parçalar Dünya'ya çarpmakta. Aslında Dünya'nın çehresini değiştirmek ve insanların hayatını alt üst etmek için 1 km'den büyük olmak gerekmiyor. Rusya'nın Tunguska eyaletinde 1908 yılında olan felaketin sebebinin, yerden 6 ila 10 km yüksekte atmosfer içinde infilak eden bir asteroit olduğu düşünülmekte. Bu olayda 10-15 megatonluk bir patlama gerçekleşmiş; bunun sonucunda 2150 kilometre karelik bir alandaki 60 milyon ağaç anında kömürleşerek yok olmuştu. Bilim adamları, taşsı 10 metre çapındaki bir meteoridin, patladığında 20 kilotonluk (neredeyse Hiroşima'ya atılan atom bombasına eşdeğer) bir güç oluşturabileceğini söylüyor. Yani bu meretlerin küçükleri bile tehlikeli.

Süper Volkanik Aktiviteler:
Dünya hâlâ soğumakta olan bir iç yapıya sahip. Bir zamanlar volkanların, dinozorların neslini tükettiği fikri ortaya atıldığında nasıl olur da volkanik etkinliğin tüm Dünya'daki yaşamı sona erdirebileceğini merak ederdim. İşte size cevabı:

Çok değil 74,000 yıl önce ve insanlar yer yüzünde var iken, Kuzey Sumatra Endonezya'da Toba volkanı patlamaya başladı. Binlerce yıl biriken rhyolit adı

NEYSE

verilen bir magma türü bir zayıf nokta buldu ve dünya yüzeyine çıktı. Bu ani basınç azalması yüzünden gazlar aniden genişleyerek geniş bir alanda magmayı yukarı doğru itti. 6000 km küplük bir kül tabakası havaya savruldu. Bu olay Toba'da 100 km çapında, bugün Toba gölü olarak bilinen bir delik açtı. Atmosfere patlama sırasında ve sonrasında karışan inanılmaz miktardaki sülfür nedeniyle, hemen ardından bir volkanik buz çağı yaşattı. Bu 70 cm kalınlıkta bir kül tabakası olarak tüm Amerika kıtasını kaplamaya yetecek bir madde miktar. Güneş ışığının %90'ı, bu küller yeryüzüne çökene kadar, oluşan atmosfer örtüsü tarafından engellendi. Bu durum Dünya sıcaklığının 15 derece düşmesine yol açtı. DNA araştırmalarından anlaşıldığı kadarıyla bu patlamadan sonra insan ırkı birkaç bin bireye kadar azaldı.

Şu anda bu tehlikeyi barındıran iki tane uyuyan dev var. Biri performansından birşey kaybetmemiş olan Toba, diğeri ise Ayı Yogi'nin memleketi Yellowstone Parkı. Bu çapta bir püskürmeden sonra uzmanlar 1500 km çaptaki her yerin Tolkien'in Mordor'una döneceğini söylüyor. Magmanın patlamasıyla oluşan pyroclastic (közparça) akıntıların 100 km içerisindeki her şeyi yok edeceği düşünülüyor. Pyroclastic akıntı, 800 derece sıcaklıkta ve 100 km gibi korkunç hızlara ulaşabilen kül ve ufak taşlardan oluşan akar bulutlar. Havaya püsküren külün yağış miktarı ise saatte yaklaşık yarım metre olacak. Kalkan toz bulutu muhtemel olarak güneşi yıllarca kapatabilecek ve geride kalanları bu nedenle açlık sıkıntısı bekleyecek. Yellowstone'daki patlama sonucu ilk anda tüm Amerika etkilenecek ama sonuçları dünya çapında olacak.

Peki ama ne kadar sıklıkla oluyorlar? Her bir milyon yılda bir bu olaylar olmakta. Fakat daha sıklıkla olmayacağını kimse söyleyemez. 74,000 ve 640,000 yıllık periyotlardan sonra ne yazık ki Toba ve Yellovstone jeolojik zaman çizelgelerine göre patlamaya yakın durumda. Önümüzdeki 100 yıl içersinde patlama olabilir ve bilim adamları ne şimdi ne de ileride böyle bir gücü durduracak teknolojiye erişeceğimizi zannetmiyor. İşin kötü tarafı, bu ikisi sadece işin görünen kısmı olabilir ne de olsa bu tip gaz birikmeleri magmanın herhangi bir yerinde oluyor olabilir.

Mega Tsunamiler:
10 metrelik dalgaların büyük oldugunu mu düşünüyorsunuz? Şunu dinleyin;
Sanıldığının aksine volkanlar düşünüldüğü kadar sağlam yapılar değillerdir, genellikle çökmeye ve dev kütle hareketlerine meyillidirler. 1980'de St Helen yanardağında gözlenen çökme, dev bir toprak kaymasını tetikledi. Bu tür çökmelerin denizde oluşması ise dev dalgalara yol açabiliyor. Bu tip olaylarda çökmenin boyutu ile orantılı olarak tsunamiler oluşuyor.

Cumbre Vieja La Palma, Kanarya adalarından bir tanesi ve volkanik aktivitesinden korkulmamasına rağmen bu özelliği taşıdığı için büyük bir tehlike barındırıyor. 1949'da bir fışkırma sırasında Cumbre Vieja'nın batı tarafı volkandan ayrıldı ve denize düşmek üzere. Bu önümüzdeki günlerde de olabilir 10,000 yıl içerisinde de... Fakat bu olay sırasında, dağ parçasının üzerine yıkılarak hareketlendireceği suyun, bir mega tsunamiye dönüşeceği düşünülmekte. İlk ortaya çıkan dalgalar 900 metre yüksekliğe ulaşacak ve yakın alandaki her adayı yerle bir edecek. 45 dakika sonra dalgalar 100 metre yüksekliğe indiklerinden hâlâ bir uçaktan daha hızlı bir şekilde hareket ediyor olacaklar. Kuzey ve Güney Amerika 6 saat sonra 50 metre büyüklüğündeki bu dev dalgalarla karşılaşacak ve Boston, New York, Washington, Miami gibi kıyı şehirlerini yerle bir edecek. Sonuçta küresel anlamda bir ekonomik kriz doğacak.

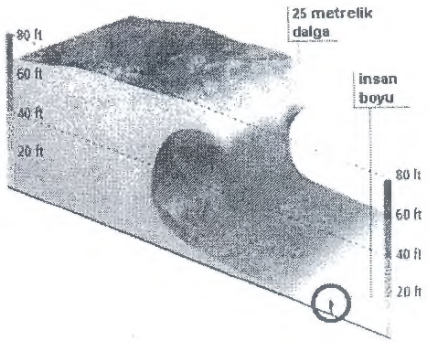

Manyetik Kutupların Dönmesi:
Manyetik kutuplar her birkaç yüz bin yılda bir yer değiştirmekte. Bu değişim süreci içerisinde neredeyse yüz yıllık bir süre içerisinde hiç var olmamaktalar. Son değişim 780 bin yıl önce oldu. 20.yüzyılda ise dünyanın manyetik alanının gücü %5 oranında azaldı. Bu kutupların dönmeye hazırlandığının habercisi. Bu dönüş gerçekleşirken Dünya'nın doğal manyetik kalkanı kapanacak ve yaşayan canlıları güneşten gelen yüksek enerjili radyasyon parçacıklarından ve morötesi ışınlardan koruması mümkün olmayacak. Bir süre yer altında saklanmak zorunda kalabiliriz. Fakat iyi haber bu tip değişimler sonucu soyların tükenmesine fosil kayıtlarında rastlanmaması...

Uzaylı İstilası:
Tüm insanlık tarihi boyunca neredeyse bütün gelişmiş kültürler, nispeten az gelişmiş kültürleri, yok etme veya bastırma eğilimi göstermişlerdir. Avrupalı homosapiens, homo neanderterlerin sonunu getirmiş, Avustralya veya Amerika'ya giden Avrupalılar buradaki avcı toplayıcı kabilelerin sayılarının hızlıca azalmasına yola açmıştır. Sanayileşmiş toplumlarla temasa geçen sanayi öncesi toplumlarda bu olay derin izler bırakmış ve değişime yol açmıştır.

Bu sonuçtan yola çıkarak uzaylı bir ırk dünyayı istila ettiğinde veya insanlarla temasa geçtiğinde bizim de aynı akıbeti yaşayabileceğimiz tehlikesi ortaya çıkıyor. Fakat insanlığın çalışma kapasitesi, bir bakıma kolaylıkla, taklit edilebilir olduğundan kölelik söz konusu olamayacak gibi gözüküyor. Bir başka husus da uzaylı bir ırkın bizim atmosfer şartlarına uyum sağlayamayacağını düşünmemiz. Muhtemelen hammadde ihtiyacı için dolanıyor olacaklar, ki bu durumda, kendi ölçülerine göre, el değmemiş bir gezegeni kullanmaları daha yararlı gibi gözüküyor.

Burak

DİKKATLİ OLALIM...

TÜRK BİLİMKURGU ÖYKÜLERİ

"Türk edebiyatında ilk kez" başlığıyla yayınlanan, kısa öykü derlemelerinden oluşan bu kitap, İm Yayınları'ndan çıkma. İTÜ Bilimkurgu Kulübü olarak tanıdığımız, sayın Dr. Özlem Alpin tarafından derlenmiş. 12 tane kısa öyküden oluşan kitap, "1. kitap" olması dolayısıyla ilginç. Türk okuyucusuna bu serinin arkasının geleceği müjdesini veriyor.

İlginçlikler devam ediyor aslında, çünkü ilk bilimkurgu öyküsü hiç de zamanımızı yansıtmıyor ve ta 1921'de yazılmış bir öykü. Biraz Jules Verne tarzında, Ankara'nın başkent seçilmesini yerme amaçlı bir tasvir aslında. Bunu yaparken de hava kontrolü gibi birçok abartıda bulunuyor. İkinci öykü ise biraz parapsikolojiye çalıyor. Diğer hikayeler ise konu olarak geniş bir yelpazeyi izliyor; bazıları popüler mitlerden esinleniyor, bazısı ise Ergenekon gibi bir efsaneye bilimkurgusal bir yorum katıyor.

Hikâye kalitesi ise orta seviyede. Modern dünyanın bir cilvesi olarak, genel okuyucu kitlesi her sanat tarzının en iyisi ve güzeline direkt ulaşmaya alışmış durumda ve bu durumun verdiği bir dezavantaj bilimkurgu okuyucuları için de geçerli. Bu öyküler de ne yazık ki okuyucuların alıştıkları yüksek kalite eleğinden geçememekte. Tabii ki Asimov, Frank Herbert ve Arthur C. Clark'ın yazım tekniklerinin yanında bu yazılanlar bayağı sönük kalmakta. Fakat nasıl bir işe doğruca sonundan başlamak imkansız ise bilimkurgu üretmek için de bu yollardan geçmek gerektiği aşikar.

Öyküleri biraz eleştirmek gerekirse, sanırım bazı öyküler "Türk bilimkurgusu" üretmek adına fazla "Türkleşmiş". Kesinlikle kültürümüzden falan utandığım veya kullanılmasına karşı olduğum sonucu çıkmasın, fakat bazı öğeler hikâyelere iyi yedirilmemiş gibi duruyor. Sanki uzay hakkında yazan her İngiliz'in karakterlerine 5 çayı içirmesi gibi birşey olamayacağı gibi bazı ayrıntılar fazla yüze çarpıtılıyor. Bu sebepten dolayı yazarları kısıtlıyor. Bazı durumlarda da bunun aksine bazı karakterler çok robotsu ve prefabrik hareketler yapıyor. Türklerin gerçekten mantık olarak bilimkurguya katabilecekleri çok şey olduğunu düşünüyorum. Nasıl bilimkurgu tarihinin en güzel serilerinden birini Frank Herbert Arap ve çöl kültürünü harmanlayarak oluşturmuşsa, bizim de aynı şeyleri yapabileceğimiz kanısındayım. İşte Dune gibi bir klasiğin vurucu olması da, bilimkurgunun baş üreticilerinden Avrupa kültürünün, bu olaya çok yabancı olmasından kaynaklanıyor biraz. Anadolu kültürü de bu sebepten dolayı insanların görmediği duymadığı bakir fikirleri doğurmak için halihazırda bekliyor. Fakat bu fikirler asla kopyala-yapıştır şeklinde olmamalı. Mesela "uzay dervişleri" fikri çok absürd geliyor olabilir, fakat sema felsefesinden birşeyler alınıp zamana uydurulduğunda ve hikâyenin içine emdirildiğinde çok güzel şeyler çıkacağını umuyorum. Ayrıca örneğin hiç kraliyet altında yaşamamış bir nesilden olan birisi olarak karakterlerimize bu hiyerarşiden tipler atamak (kral, kraliçe, soylu) gibi hareketler bizi bu konularda yazarken zayıf düşürecektir. Onun için en iyisi bir bilimkurgu hikâyesi yazarken dürüst ve doğal olmalı, mantığa dayanmalı. "Türk bilimkurgusu" yerine bir "Türk" olarak bilimkurgu yazmanın daha çok şeyler kazandıracağına inanıyorum.

Peki kitap alınmalı mı? Bence bilimkurguyla ilgilinen herkesin alması gerekli. Birincisi, amatörce yazılmaları kesinlikle kötü oldukları veya emek harcanmadığı anlamına gelmiyor. Kesinlikle güzel şeyler var ve kesinlikle bu "yerli" yapımda bulacağınız bazı göndermeler hoşunuza gidecek ve kendinizi ona yakın hissedeceksiniz. İkincisi, bu öyküleri okurken ustaların ustalıkları altında ezilmeyecek ve yapılan bazı hataları göreceksiniz ve kendi kendinize soracaksınız: "Böyle olsaydı daha iyi olmaz mıydı?" Hatalar insana çoğu zaman doğrulardan çok daha fazla şey gösterir ve bu da umarım yeni yazarları cesaretlendirir. Her yazdığınızın mükemmel olması gerekmiyor. Bu öncelikle bir zaman ve çalışma işi ve kimbilir belki de 2. kitap sizin öykülerinizle çıkabilir. Bir üçüncü şey olarak, kitap acayip ucuz. Bunun için yayıncıları kutluyorum, çünkü 7.5 YTL'ye kitap almak artık hayal gibi. Kitap, öykü öykü olduğu için de çok kolay okunuyor. Hiç öyle bitirme derdi olmuyor. İstediğiniz yerde bırakıp daha sonra tekrar devam edebiliyor veya hoşunuza gitmeyen öyküyü es geçebiliyorsunuz.

Son olarak Dr. Özlem Alpin ve yazarları bu kitabı çıkarmakta gösterdikleri cesaretlerinden ve özverilerinden dolayı kutluyorum. Umarım bu kitabın çıkmasıyla ikinci kitap için gereken yazarlara ulaşabilirler. Bir de sayın Özlem Alpin bir sonraki kitapları için yetenek aramakta ve iletişim için bir mail adresi vermiş durumda: ozlemalpin@hotmail.com

Burak

ATEŞİN ÇEKİMİ

Güneş tam tepedeydi; herhalde saat 12.30 falan olmalıydı. Sedat, bu toz çukurunda 2 saatten fazladır çalışıyordu. Yer seviyesinin 1 metre altında yumuşak toprak, biraz daha toz kaldırmak için uğraşıyorum, diye düşündü. Şu son 2 saatlik çabasında, midesine ve ciğerlerine giren toz dışında, çalışmasının ona kazandırdığı bir şey olmamıştı. Tıpkı geçen 2 ayda olduğu gibi... Aslında işini keyifle yapmıştı. Bir şeyler de bulmuştu fakat kendisine sponsor olan firmanın istediği türden şaşaalı şeyler değil... Ama ne bekliyorlardı ki? Bu bir neolitik dönem kazısıydı. Birkaç el yapımı balta bulmak mucize olarak değerlendiriliyordu, ki şu ana kadar birkaç kap ve insanların yaşadığından emin oldukları birkaç yer kalıntısı bulabilmişlerdi. Fakat bu firma biraz para vermekle, tüm tarihi değiştirecek bir buluşla çıkmasını bekliyordu. Ve şimdi de onu bu para kaynağını başka "kültürel" faaliyetlere aktarmakla tehdit ediyorlardı.

Buna rağmen mutluydu. Bir kazıyı yarım bırakmak bir sürü arkeolog arkadaşının yaptığı gibi hiç başlamamaktan iyiydi. Yine de firmaya ve az da olsa gelen devlet desteğine minnettardı. Konya'nın biraz ilersindeki bu tepecik belki bir Çatalhöyük asla olamayacaktı, ama burası onun çöplüğüydü.

Geniş kollarını gerinmek için havaya kaldırdı ve elindeki küçük süpürgeyi bir kenara bıraktı. Bugün temiz giydiği beyaz tişörtü, ter içinde kalmıştı. Kaslı omzu ağrıyordu. Bir düşündü de üniversiteden çıktığında ne minyon bir tipti! Şimdi kazılara gide gide bu iş onu bir kazı makinesine dönüştürmüştü. Bütçeyi daha rahat harcayabilmek için, birçok arkeolog, öğrencileri ameleliklerde kullanmaktan çekinmezdi. Fakat bunun sonucunda öğrencilerin de az şey öğrendiği söylenemezdi.

Tüm bunları düşünürken, fark etmeden, eline küçük süpürgesini almış önündeki tozlu kayayı temizliyordu bile. Biraz ileride bir kararti görmeye başladı. Denizde oluşan bir ada gibi, küçük bir yumru duvarda kendini göstermişti. Hemen büyük bir şevkle işini yapmaya koyuldu.

Iki saat sonra yumru halindeki cisim önünde, yerde duruyordu. Birden çukurun dışında bir araba sesi duydu. Kafasını yukarı güneşe doğru kaldırdı ama görebildiği sadece bir insanın siyah karaltısı oldu. Daha fazla dayanamadı ve gözlerini aşağıya indirdi, fakat gelenin kim olduğunu arabanın ilk sesini duyduğunda zaten biliyordu. Gelen Pelin'di. Pelin onun yardımcısı ve iş ortağıydı. Kendisinden küçüktü ve ince yapılıydı. Onun da beyaz teni bu kazı alanında çalışa çalışa kararmıştı.

"Hey Doktor Grant, yine ne buldunuz," diyerek güldü. Bu aralarında bir şakaydı. Geçen ay Sedat, fosilleşmiş bir kemik bulduğunu zannetmiş, sonradan olayın işçilerin yedikleri tavuk artıklarını gelişi güzel bırakmalarının sonucu olduğu anlaşılmıştı. Yoksa 100 milyon yıllık bir tavukta niye et olsun? Tabi bu Pelin'in iş ortağı Sedat ile dalga geçmesi için kaçırılmaz bir fırsattı ve hemen onu Jurassic Park'taki fosil avcısı, paleontolog Dr. Allen Grant karakteriyle özdeşleştirdi. Bu Sedat'ı her duyuşunda hafifçe iğnelese de, o da kendini gülmekten alamıyordu.

"Doğrusu bilmiyorum, ama bu sefer turnayı gözünden vurmuş olabilirim," dedi Sedat. Elinde tutuğu cisim kabaca üçgenimsiydi ve kenarlarda düzleşse de üçgenin uçlarında kıvrılıyordu. Pelin şimdi işin ciddiyetini kavradı ve toz yığınının içine atladı. Bu normalde Sedat'ın sitem edeceği bir durum da olsa, olayın ilginçliği ikisini de Sedat'ın elindeki objeye odaklamıştı. Pelin Sedat'ın elindeki cismi çocukça çekiştirdi ve ellemeye, üstündeki toprakları temizlemeye başladı. Özellikle ortası hâlâ toprak içindeydi. Pelin temizleyeyim derken, geniş bir kütle, katı toprak cismin ortasından kırılarak yere düştü. Cismin ortası delikti. Bu keşiften sonra cismi ellemeye ve temizlemeye devam ettiler. Yavaş yavaş çukurdan merdivenle çıktılar.

Ne kadar çok cismi incelemek isteseler de, şimdi yapacakları bir şey yoktu. Ayrıca karınları da çok acıkmıştı. Saat 5'i biraz geçiyordu ve sabah çok erken yapılan kahvaltıların artık mideye bir faydası kalmamıştı. Akşam bir yardım davetine gitmeleri gerekiyordu ve şimdiden hazırlanmak için çok geç kalmışlardı. Pelin'in gelmesi de o yüzdendi. Sedat gibi, pazar günü tek başına çalışan birinin bu zaman çizelgelerini tuturamayacağını biliyordu; onu çok iyi tanıyordu.

Akşam yemekte hep o cismi tartıştılar. Şimdi cisim, buldukları şeyleri ve eşyalarını koymak için kullandıkları kazı alanındaki bir barakada duruyordu. Oraya giden olmazdı, zaten değerli bir şey de yoktu. Dolayısıyla cisim güvenlikteydi. Sedat bir sürü teoriden söz etti. Cisim kesinlikle insan yapımıydı. Başka türlü o hali almış bir kaya bulmak imkansızdı. Fakat o tipte bir işçilik, Sedat'ın bu insanların kabiliyetleri hakkındaki bilgisini alt üst ediyordu. Neyle yapılmıştı? Kille mi yoğrulmuştu? Yoksa keskiyle bir taştan mı yontulmuştu? Pelin asıl soruya geldi: Bu cisim bu insanlar için ne ifade ediyordu? Sedat daha sonra bazı ayrıntıları gözden kaçırdığını ifade etti. Hep onun kil bir madde gibi bir şey olduğunu düşünüyordu, ama elleriyle dokununca bir garip hissetmişti. Pelin ve Sedat, bu cisim üzerine ateşli bir şekilde, yardım balosunda oturdukları masada tartışıyorlardı. Üstlerindeki şık kıyafetlere rağmen çocuk gibi konuşuyor ve hareket ediyorlardı. Tanıdıkları onları dansa davet ettiklerinde dans pistinde bile aynı konu vardı.

Sedat kararını vermişti - bu akşam arabasıyla tekrar gidecek ve o cismi görecekti. Yoksa gözüne uyku girmesi söz konusu olamazdı.

Iki ayak peşi sıra birbirini izledi barakanın kapısı hafifçe sallandı. Sedat aceleyle anahtarı girişe soktu ve çevirmeye çalıştı. Fakat kapıya bir tekme koysa zaten kilit açılır gibi duruyordu. Daha elini kapıya atar atmaz derme çatma binanın duvarları sarsılmıştı.

İçeridelerdi. Karanlıkta hiçbir şey göremiyorlardı.

"Nerde?" diye sordu Pelin.

"Dur ışığı açıyorum, aceleye gerek yok. Kaçmıyor ya taştan şey. Kaç zamandır toprağın dibinde biraz daha bekleyebilir."

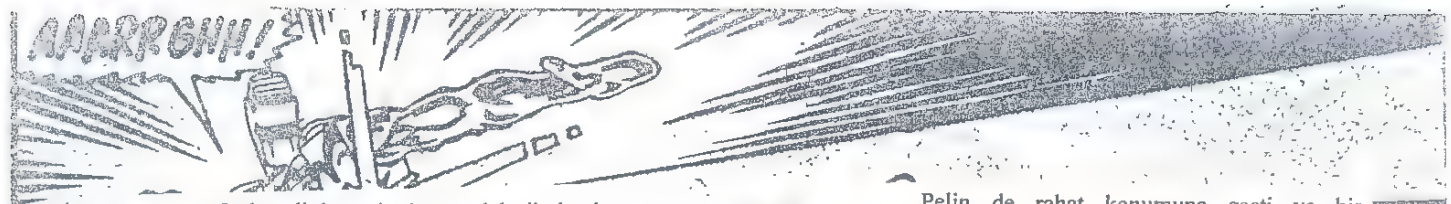

Sedat eliyle asılı duran elektrik lambasının ipini çekti ve oda loş bir şekilde aydınlandı.

Gazetelerin serildiği geniş masada arkeolojik kazından çıkan eşyalar vardı. Cisim de en önlerinde duruyordu. Etraf topraktan batsa da, ikisi de birer iskemle çekip oturmaktan kendilerini alamadılar. Sedat cebinden bir sigara paketi çıkardı.

"Sence nedir bu, ne zamana ait" derken sigara Sedat'ın ağzındaydı. Cebinden ateşi çıkardı.

"Bilmiyorum. Çok ilginç, dokunabilir miyim? Ana tanrıça kültünü temsil ediyor olabilir mi acaba?"

"Keyfine bak. Ben sadece izlemeyle yetineceğim."

Pelin cismi eline aldı ve kavramaya başladı.

"Sanırım kilden olmak için fazla ağır. Bir tür volkanik kayaç olabilir. Onların yontulması kolay oluyor. Muhtemelen bu yüzden böyle mükemmel bir simetrisi var."

"Adamların zamanı varmış uğraşmışlar. İnsanın televizyonsuz bir ortamda neler yapabileceğine şaşarsın."

"Neyse... Evet ama yine de işçiliği takdir etmek lazım. Sanırım bir tür döngüyü temsil ediyor, yaşam-ölüm gibi falan."

"Olabilir ama sence bazı yerleri farklı olarak yapılmış olmaz mıydı o zaman? Mesela bir tarafı ölüm temsil etmek için karanlık gibi."

"Evet ama yine de kuvvetli bir ihtimal. Belki de soyutlaşmış bir nesne."

Sedat sigarasından bir nefes daha aldı. Kapı aralık kalmıştı. Tam küllerini yere boşaltıyordu ki, esen rüzgar külün korunu taşıdı ve cisme yapıştırdı.

"Bak ne yaptın! Söndür şu sigarayı," dedi Pelin. Fakat Sedat'ın yüzündeki donuk ifadeye takıldı. Sigara ağzından düşmüştü. "N'oldu" demeye kalmadan elinde bir sıcaklık hissetti. Cisme baktığında ortada bir korluğun cisme yayıldığını gördü. Hemen cismi yere bıraktı, fakat anlaşılan o ki, cismin başka planları vardı. Cisim havada kaldı ve etrafında inceden bir zar oluştu. Şeffaf zarın içerisinde, iki arkeologun şaşkın gözleri önünde, cisim bir döngü hareketi yapmaya başladı ve akkor hale geldi. Artık bir ışık kaynağıydı ve devamlı döngü hareketi hızlanıyordu. Oluşan kürenin içerisinde sanki değişik bir reaksiyon devamlı oluyor gibiydi. Kürenin içi sabit değildi. Ama o ateşli gözüken ortama rağmen oda hiç ısınmamıştı.

İkisi de şaşkın öylece kala kaldılar...

"Sanırım kıpırdamasak iyi olacak. Bu onu kızdırabilir."

"Bir canlı mı olduğunu düşünüyorsun?"

"Ya sen şuna baksana... Bence tam iç organlarına bakıyoruz şu anda. Şu döngü de devamlı içinde dolanıyor."

Yarım saat geçti ama hala hiçbir olayla karşılaşmadılar. Yavaş yavaş dünyaya indiklerinde tost makineleriyle iletişim kurmaya çalışan uzaylılar gibi hissetmeye başladılar. Belli ki canlı sandıkları şey, düşündükleri anlamda bir zeka barındırmıyordu.

"Bence bu kadar beklemek yeter. Hareket edeceğim," dedi Pelin, ağzını en az şekilde kıpırdatarak. Sedat biraz endişeliydi fakat "ilk önce ben" diye işaret yaptı ve cisimden biraz uzaklaştı.

Pelin de rahat konumuna geçti ve bir sandalyeyi yanına çekti. Cismin daha önce koyulduğu masadan uzaklığı 20 santim olmak üzere hâlâ havadaydı ve içerisindeki döngünün devam ettiği ve reaksiyonların oluştuğu görülebiliyordu.

"Sanırım problemimiz biraz daha büyüdü artık. Ona karbon testi de yapabileceğimizi zannetmiyorum."

"Sence o ne," dedi Pelin.

"Bilmiyorum ama öğrenmeyi çok isterdim."

* * *

Sabahın altısında Hasan'ın telefonu çaldı. Mahmur gözlerle bir yerlerde olması gereken pantolonunu görmeye çalıştı. Geçen akşam kimbilir nereye fırlatmıştı... Ama cep telefonu hâlâ çalıyordu. Yatağına bir daha dönmeyi düşündü ama iğrenç zil sesi yakasını bırakmadı. Zaten uykusu bölünmüştü.

Şimdi ayaktaydı, bir koltuğun arkasına sıkışmış pantolonunu aldı ve elini cebine daldırdı. Telefonu çıkardı ve konuş tuşuna bastı...

"Allloo?! Kimsin?"

"Hasan. Benim, Sedat."

"Haa. Sedat n'aber, hayırdır?"

"Bilmem, hayır mı şer mi sen söyleyeceksin."

"N'oldu? Evleniyor musun yoksa?"

"Yok ya, öyle birşey değil. Dur, iki dakkada anlatayım."

"Tamam, seni dinliyorum."

"Arkeolojik kazıda bir cisim bulduk, şöyle bir futbol topundan biraz daha küçüktü..."

"Eee, bu bekleyemez miydi yani? Benimle ne alakası var, arkeolog olan sensin."

"Ama bu cisim havada durup yanıyor. Hem de 9 saatir aralıksız yanıyor ve sadece bir futbol topu büyüklüğünde."

"Nasıl havada yanıyor? Olum uçtun mu? Öyle şey olur mu, nerdesin sen bakiyim?"

Sedat, Hasan'a yolu tarif ediyordu. Hasan çok uzakta oturmuyordu. Ankara'da, ODTÜ'de öğretim üyesiydi.

"Kim bu Hasan? Niye onu aradın?"

"Eski oda arkadaşım. Çok severim ama bir de termodinamik üzerine bir uzmandır. Senli benli konuştuğumuza bakma aynı zamanda profesördür. Yani yanan birşey varsa, onun uzmanı odur."

"Gelecek mi peki? Biz de biraz uyusak iyi olur sanırım, gün ağaralı çok oldu, yakında işçiler gelir."

"Burayı görmemeleri lazım. Yardım et de şuraya bir tabela yazalım, biz de içeride uyuruz."

"Burda mı?"

"Burda tabi! Canlı değil dedik ya..."

"Neyse, tamam."

...ve yazıyı yazdıktan sonra gerçekten de ikisi de sandalyelere yığılıp kaldılar. Barakanın penceresiz duvarlarındaki deliklerinden hafif ışık sızıyordu. Ortadaki yanan top, ilk önceleri onları rahatsız etse de uyumalarına engel olmadı.

* * *

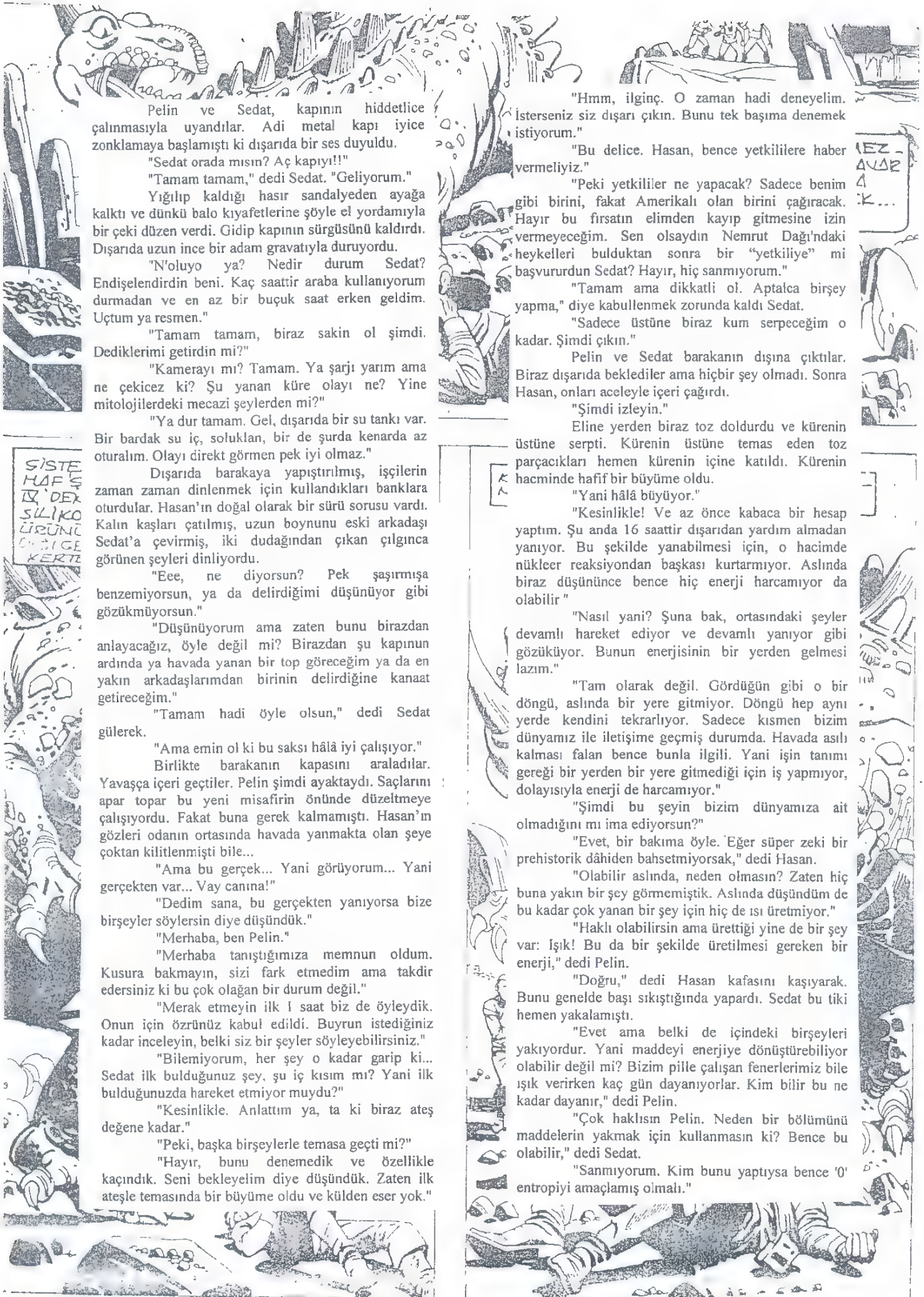

Pelin ve Sedat, kapının hiddetlice çalınmasıyla uyandılar. Adi metal kapı iyice zonklamaya başlamıştı ki dışarıda bir ses duyuldu.

"Sedat orada mısın? Aç kapıyı!!"

"Tamam tamam," dedi Sedat. "Geliyorum."

Yığılıp kaldığı hasır sandalyeden ayağa kalktı ve dünkü balo kıyafetlerine şöyle el yordamıyla bir çeki düzen verdi. Gidip kapının sürgüsünü kaldırdı. Dışarıda uzun ince bir adam gravatıyla duruyordu.

"N'oluyo ya? Nedir durum Sedat? Endişelendirdin beni. Kaç saattir araba kullanıyorum durmadan ve en az bir buçuk saat erken geldim. Uçtum ya resmen."

"Tamam tamam, biraz sakin ol şimdi. Dediklerimi getirdin mi?"

"Kamerayı mı? Tamam. Ya şarjı yarım ama ne çekicez ki? Şu yanan küre olayı ne? Yine mitolojilerdeki mecazi şeylerden mi?"

"Ya dur tamam. Gel, dışarıda bir su tankı var. Bir bardak su iç, soluklan, bir de şurda kenarda az oturalım. Olayı direkt görmen pek iyi olmaz."

Dışarıda barakaya yapıştırılmış, işçilerin zaman zaman dinlenmek için kullandıkları banklara oturdular. Hasan'ın doğal olarak bir sürü sorusu vardı. Kalın kaşları çatılmış, uzun boynunu eski arkadaşı Sedat'a çevirmiş, iki dudağından çıkan çılgınca görünen şeyleri dinliyordu.

"Eee, ne diyorsun? Pek şaşırmışa benzemiyorsun, ya da delirdiğimi düşünüyor gibi gözükmüyorsun."

"Düşünüyorum ama zaten bunu birazdan anlayacağız, öyle değil mi? Birazdan şu kapının ardında ya havada yanan bir top göreceğim ya da en yakın arkadaşlarımdan birinin delirdiğine kanaat getireceğim."

"Tamam hadi öyle olsun," dedi Sedat gülerek.

"Ama emin ol ki bu saksı hâlâ iyi çalışıyor."

Birlikte barakanın kapasını araladılar. Yavaşça içeri geçtiler. Pelin şimdi ayaktaydı. Saçlarını apar topar bu yeni misafirin önünde düzeltmeye çalışıyordu. Fakat buna gerek kalmamıştı. Hasan'ın gözleri odanın ortasında havada yanmakta olan şeye çoktan kilitlenmişti bile...

"Ama bu gerçek... Yani görüyorum... Yani gerçekten var... Vay canına!"

"Dedim sana, bu gerçekten yanıyorsa bize birşeyler söylersin diye düşündük."

"Merhaba, ben Pelin."

"Merhaba tanıştığımıza memnun oldum. Kusura bakmayın, sizi fark etmedim ama takdir edersiniz ki bu çok olağan bir durum değil."

"Merak etmeyin ilk 1 saat biz de öyleydik. Onun için özrünüz kabul edildi. Buyrun istediğiniz kadar inceleyin, belki siz bir şeyler söyleyebilirsiniz."

"Bilemiyorum, her şey o kadar garip ki... Sedat ilk bulduğunuz şey, şu iç kısım mı? Yani ilk bulduğunuzda hareket etmiyor muydu?"

"Kesinlikle. Anlattım ya, ta ki biraz ateş değene kadar."

"Peki, başka birşeylerle temasa geçti mi?"

"Hayır, bunu denemedik ve özellikle kaçındık. Seni bekleyelim diye düşündük. Zaten ilk ateşle temasında bir büyüme oldu ve külden eser yok."

"Hmm, ilginç. O zaman hadi deneyelim. İsterseniz siz dışarı çıkın. Bunu tek başıma denemek istiyorum."

"Bu delice. Hasan, bence yetkililere haber vermeliyiz."

"Peki yetkililer ne yapacak? Sadece benim gibi birini, fakat Amerikalı olan birini çağıracak. Hayır bu fırsatın elimden kayıp gitmesine izin vermeyeceğim. Sen olsaydın Nemrut Dağı'ndaki heykelleri bulduktan sonra bir "yetkiliye" mi başvururdun Sedat? Hayır, hiç sanmıyorum."

"Tamam ama dikkatli ol. Aptalca birşey yapma," diye kabullenmek zorunda kaldı Sedat.

"Sadece üstüne biraz kum serpeceğim o kadar. Şimdi çıkın."

Pelin ve Sedat barakanın dışına çıktılar. Biraz dışarıda beklediler ama hiçbir şey olmadı. Sonra Hasan, onları aceleyle içeri çağırdı.

"Şimdi izleyin."

Eline yerden biraz toz doldurdu ve kürenin üstüne serpti. Kürenin üstüne temas eden toz parçacıkları hemen kürenin içine katıldı. Kürenin hacminde hafif bir büyüme oldu.

"Yani hâlâ büyüyor."

"Kesinlikle! Ve az önce kabaca bir hesap yaptım. Şu anda 16 saattir dışarıdan yardım almadan yanıyor. Bu şekilde yanabilmesi için, o hacimde nükleer reaksiyondan başkası kurtarmıyor. Aslında biraz düşününce bence hiç enerji harcamıyor da olabilir "

"Nasıl yani? Şuna bak, ortasındaki şeyler devamlı hareket ediyor ve devamlı yanıyor gibi gözüküyor. Bunun enerjisinin bir yerden gelmesi lazım."

"Tam olarak değil. Gördüğün gibi o bir döngü, aslında bir yere gitmiyor. Döngü hep aynı yerde kendini tekrarlıyor. Sadece kısmen bizim dünyamız ile iletişime geçmiş durumda. Havada asılı kalması falan bence bunla ilgili. Yani işin tanımı gereği bir yerden bir yere gitmediği için iş yapmıyor, dolayısıyla enerji de harcamıyor."

"Şimdi bu şeyin bizim dünyamıza ait olmadığını mı ima ediyorsun?"

"Evet, bir bakıma öyle. Eğer süper zeki bir prehistorik dâhiden bahsetmiyorsak," dedi Hasan.

"Olabilir aslında, neden olmasın? Zaten hiç buna yakın bir şey görmemiştik. Aslında düşündüm de bu kadar çok yanan bir şey için hiç de ısı üretmiyor."

"Haklı olabilirsin ama ürettiği yine de bir şey var: Işık! Bu da bir şekilde üretilmesi gereken bir enerji," dedi Pelin.

"Doğru," dedi Hasan kafasını kaşıyarak. Bunu genelde başı sıkıştığında yapardı. Sedat bu tiki hemen yakalamıştı.

"Evet ama belki de içindeki birşeyleri yakıyordur. Yani maddeyi enerjiye dönüştürebiliyor olabilir değil mi? Bizim pille çalışan fenerlerimiz bile ışık verirken kaç gün dayanıyorlar. Kim bilir bu ne kadar dayanır," dedi Pelin.

"Çok haklısın Pelin. Neden bir bölümünü maddelerin yakmak için kullanmasın ki? Bence bu olabilir," dedi Sedat.

"Sanmıyorum. Kim bunu yaptıysa bence '0' entropiyi amaçlamış olmalı."

"Entropi? Biz orda koptuk sanırım, açıklar mısın?" dedi Sedat.

"Yani her işlemden sonra gerçekleşen enerji verimi kaybı. Bir iş yaparken 100 birimlik enerji harcarsanız, kesinlikle o işin sonucudan 100 birimlik enerjinin altında bir verim alırsınız, çünkü bir takım enerjiler, sürtünme gibi mesela, sonsuza kadar toplanamayacak şekilde kaybolur."

"Eee, bunun konumuzla alakası ne?" diye sordu Pelin.

"Şu ortadaki devamlı sembole bakın. Aslında bu sembol modern fizikçiler tarafından boyutları anlatmakta kullanılır. İki boyutlu bir cisimden oluşur ama üç boyutludur. Uzun ve hafifçe geniş bir kağıt şeridini burup uçlarını birleştirirseniz tek yüzlü ama iki boyutlu bir cisminiz olur. İşte sonsuzluk için şefin menüsü. Hayır, bu cismi yapanların amacı kesinlikle dışarıdan bağımsız sonsuza kadar çalışan bir döngü yaratmaktı. Bunun için de sıfır entropi gerekli."

"Ama ışık olayı? Bize ışık veriyor, sistem dışarıya kapalı değil ki," dedi Sedat.

"Bazı şeyleri hatırlaman güzel," dedi Hakan. "Belki de gecelerce benim anlattıklarımı dinlemen o kadar da boşa gitmemiş," dedi gülerek.

"Neyse, şu ana kadar varsayımlarımız hep bu ateş sisteminin çemberin içinde başladığı yönündeydi. Ya biz de çemberin içindeysek?"

"Olamaz, çünkü biz yanıcı değiliz," dedi Sedat gülerek.

"Ha ha. Hiç de komik değil," dedi Pelin ama Hasan'ın da sırıttığını gördü.

"Bakın, şu deliklerden sızan ışığa bakın. Sizce de biraz loş değil mi bu aydınlık hava için? Bence bize ne kadar ışık yayıyorsa o kadarını da dışarıdan emiyor. Yani tam bir denge içinde. Sonuç olarak biz onun ikinci bir dış etki çemberindeyiz diyebilirim."

"Sanırım bunu deneyebiliriz. Yani hiç ışıksız bir ortamda küre belli bir değere kadar sönmek zorunda diyorsun, değil mi Hasan?"

"Kesinlikle."

Akşama kadar dışarı çıkma kararı aldılar. Denemelerini akşam yapmak onlar için çok daha az dikkat çekici olacaktı. Gün boyunca rutin işler yapmaya çalıştılar. Ayağa kalktıklarında işçiler çoğunlukla işteydi. Zaten 3 saat sonra gün bitmiş ve işçilerin kazı alanındaki karmaşası sona ermişti. Hasan biraz dinlenmeleri gerektiğini söyledi ve Pelin'e arabada yatmasını teklif etti. İki eski arkadaş iskemlede rahatça uyuyabilirlerdi, öğrencilik zamanlarında banklarda sabahladıkları çok olmuştu. Ayrıca zaten zaman geçirmeleri gerekiyordu. Video kayıt cihazının düşündüğü kadar şarjı kalmamıştı. Şarj olması lazımdı. Sonuçta ikisi de üç saatliğine uyumaya karar verdiler.

Uyandıklarında saat 9'u biraz geçiyordu. İlk uyanan Sedat olmuştu. Yanındaki sandalyede kıvrılmış, artık üstündeki gravat ve gömleği toza bulanmış olan Hasan'a baktı. Hafifçe onu dürtü ve gözlerinin aralanmasını izledi. İkisi de yavaşça ayağa kalktılar. Dışarısı artık zifiri karanlıktı ve şimdi odanın ışıkları açıktı. Hasan videoyu kurarken Serdar da gidip arabadaki Pelin'i uyandırdı. Üçü de artık deneyin başlaması için odada hazır bekliyorlardı. Kamerayı çalıştırdılar, şimdi sıra ışıkları kapamaktaydı. Işıkları kapadılar.

Birden odanın ortasındaki yanan kürede bir ışık kaybı oldu. Küçülmedi ama yaydığı ışık belli ölçüde azaldı. Karanlıktaki üç çift göz bu olayı izliyordu.

"Tamamdır işte! Dediğim gibi," dedi Hasan.

"O zaman tamamen sönmesi için hiç ışığın olmadığı bir yere koymak lazım..."

"...ya da gömmek," diye tamamladı Pelin.

"Evet. Ya da gömmek. Neyse sanırım yeniden ışığı açmamızda bir sakınca yoktur."

Cevabı beklemeden ortadaki ampülün ipine asılmıştı bile. Küre tekrar eski haline döndü. Fakat gece olduğunda daha iyi fark ediliyordu, oda dünkü halinden hafifçe daha karanlıktı. Küre ışığı emiyordu.

İçerisi bir yaz akşamı olduğu için çok sıcaktı. Pelin gidip hafifçe kapıyı araladı. Hiç rüzgar esmiyordu. Onun için bunun pek bir sorun olduğunu düşünmediler. Onlar bu yanan kürenin karşısında konuşadursun, içeriye bir misafir girdi. Küçük kanatlarını çırpa çırpa, bir pervane böceği, kendini içerideki ışık kaynağına doğru çekilirken buldu. Kapıdan dışarıya sızan ışığı takip etti. Sonra normalde atalarının da yaptığı gibi tavanda asılı duran ışık kaynağına yöneldi. Ama o sırada fark etti ki daha büyük bir ışık kaynağı havada asılı duruyodu, hedefi artık değişmişti. Bu sırada odanın ortasından üç kişi tartışıyor, yeni fikirler üretiyor ve tekrar gözlem yapmak için susuyordu. Birden Pelin küçük uçan yaratığı fark etti.

"Şuna bakın!" dedi ve elinin hamlesiyle onu savuşturmaya kalktı. Fakat küçük pervane böceği küreye ulaşmayı kafasına koymuştu. Bir hareketle üstüne kondu.

Üçü de olan biteni izledi.

"Siz de gördünüz mü?" diye sordu Pelin.

"Neyi?" diye sordu Hasan.

"Hiçbir şeyi! İşte tam olarak hiçbir şeyi! O böcek o şeyin üstüne kondu ve hiçbir şey olmadı. Küre büyümedi."

"Evet, kesinlikle," dedi Hasan.

"Belki de karbon tabanlı şeyler geçebiliyordur. Yani kum silisyum tabanlı bir maddedir. Belki de bundan onun büyümesine sebep oluyor."

"Olabilir ama belki de sınırlarına ulaşmıştır, bu da olmaz mı?"

Hasan elini tekrar zeminden kumla doldurdu ve kürenin üstüne boşalttı. Küre hafifçe büyüdü.

"Bu bir şeyi kanıtlamaz. Kürenin büyüdüğünü görmemiş olabiliriz," diye söylendi Sedat.

"Anlamanın bir yolu var: Video hala açık, oradan izleyebiliriz. Sonra da deney yapabiliriz - mesela bir et parçasıyla."

Üçü de videonun karşısına geçtiler. Küçük LCD ekranda pervane böceğinin küreye konduğu andan sonraki o değişimi gözlemlemeye çalıştılar ama hiçbir şey göremediler. Video kaydı da gördüklerini ya da daha doğrusu "göremediklerini" onaylıyordu.

Şimdi odadaki buzdolabına yöneldiler. Bazı küçük yiyecekleri ve kimyevi malzemeleri bu küçük eski şeyde saklıyorlardı. Biraz sağlıksız olabilirdi ama

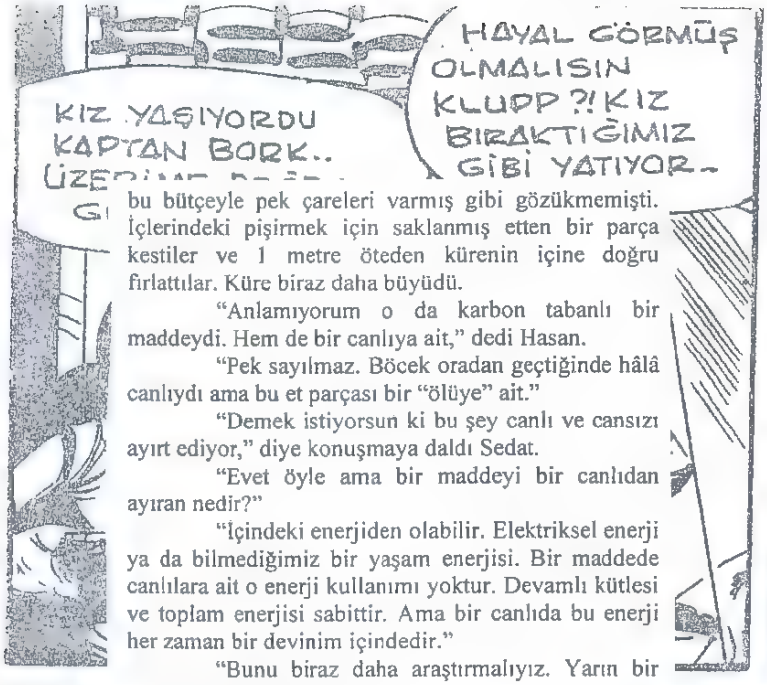

bu bütçeyle pek çareleri varmış gibi gözükmemişti. İçlerindeki pişirmek için saklanmış etten bir parça kestiler ve 1 metre öteden kürenin içine doğru fırlattılar. Küre biraz daha büyüdü.

"Anlamıyorum o da karbon tabanlı bir maddeydi. Hem de bir canlıya ait," dedi Hasan.

"Pek sayılmaz. Böcek oradan geçtiğinde hâlâ canlıydı ama bu et parçası bir "ölüye" ait."

"Demek istiyorsun ki bu şey canlı ve cansızı ayırt ediyor," diye konuşmaya daldı Sedat.

"Evet öyle ama bir maddeyi bir canlıdan ayıran nedir?"

"İçindeki enerjiden olabilir. Elektriksel enerji ya da bilmediğimiz bir yaşam enerjisi. Bir maddede canlılara ait o enerji kullanımı yoktur. Devamlı kütlesi ve toplam enerjisi sabittir. Ama bir canlıda bu enerji her zaman bir devinim içindedir."

"Bunu biraz daha araştırmalıyız. Yarın bir kobay almaya ne dersiniz?"

* * *

Ertesi sabah erkenden kalkıp kasabaya indiler. Hemen bir hayvan dükkanı aramaya giriştiler. İnternetten Konya'da ana caddede böyle bir yer buldular.

"Merhaba"

"Merhaba, hoşgeldiniz," dedi satıcı. "Kuş yemlerimiz şu tarafta eğer onları arıyorsanız geçen hafta yerlerini değiştirdik."

"Yo, hayır," dedi Sedat. "Aslında aradığımız, kobay hayvanları."

"Kobay hayvanlarını şu arka kısımda tutuyoruz. Oradaki kafes biraz daha geniş daha rahat ediyorlar."

Arka tarafa geçtiler. Üçü de boş cam akvaryumdan içeri, 8 tane kobaya bakıyorlardı. Adeta çocuklar gibi cama yapışmış, camı tıklatıp "şu iyi, hayır bu iyi" diye aralarında tartışıyorlardı. Sedat dönüp adama sordu:

"Ya aralarından şöyle hasta bir tane yok mu?"

"Hayır beyefendi biz öyle hayvanlar satmayız," dedi satıcı, alınmış ve kızgın bir şekilde.

Hasan arkadaşını dürttü ve gözleriyle uyardı. Sedat çenesini kapatması gerektiğini anladı.

"Şu uygun. Kaç para?" diye sordu Hasan, bir tane siyah beyaz benekli kobayı göstererek.

* * *

Yarım saat sonra arabadan çıkmış, kulübeye doğru ilerliyorlardı. Bugün tüm işçilere ve stajerlere izin verilmişti. Sebebini anlamasalar da bu hoşlarına gitmişti ve fazla soru sormamışlardı. Şimdi yeniden odanın ortasındaki havada yanana ateş küresinin etrafındaydılar. Pelin, elindeki kobayı sıkıca kucağında tutmuştu. Yolda gelene kadar hep asık suratlıydı, sanki kısacık yolda bu küçük astronot adayıyla duygusal bir bağ kurmuştu.

"Hasan, şu ipi kobaya dolayalım ki istediğimizde çekebilelim. Şuradaki şeyi de ver, sıkıca saralım. İp yeterli mi?"

"Tamamdır bağladım," dedi Hasan. Her şeyi çok hızlı ve heyecanlı yapıyorlardı. Çocuklar gibi şen ve istekliydiler.

Artık kobayı Sedat elinde tutuyordu. Pelin de kobaya bağlı ipin ucundan sıkıca tutmuştu. Kobayı içeri doğru hafifçe fırlattılar. İple birlikte içeri girdi. Kürede bir büyüme oldu. Bir de Pelinin elindeki ipte korkunç bir çekim...

"Bırak! Çabuk bırak!" diye bağırdı Hasan telaşla. Pelin bunu çoktan korkudan yapmıştı bile.

İp havayı kamçılayıp kürenin içine doğru çekildi.

Hasan bir küfür savurdu:

"Ne yanlış gitti? Kürenin büyümemesi gerekiyordu!"

"Çok basit. O kadar heyecanlandınız ki bir ayrıntıyı kaçırdınız! İp yaşamıyor ki! O etrafına sardığınız şey de yaşamıyor," dedi Pelin.

"Of! Of! Evet ya... Eee, şimdi n'apıcaz?"

"O zaman uzun bir yaratığa ihtiyacımız var, ya da kafasını sokup çıkarabileceğimiz birşeye."

"Yılana ne dersiniz?" dedi Hasan.

"Yılanı nerden bulacağız?"

"Ya da yılanı nasıl kontrol etmeyi düşünüyorsun?" diye sordu Pelin.

"Evet bence kobayla idare edelim, bakalım yaşıyor mu?"

"Tamam o zaman. Şu yere geri dönelim, bir de şu kafasını sokma işini kim yapacak? Yani ya kafası koparsa zavallı yaratığın? Ben görmeye dayanamam şahsen," dedi Hasan.

"Tamam ben yaparım," dedi Sedat.

* * *

Bir saat sonra tekrar aynı yerden alınmış bir kobayla barakadaydılar. Satıcı biraz bu alışverişten şüphelenmişti ama pek bir şey demedi.

Üçü de artık Sedat'ın kobayı küreden içeri sokmasını bekliyordu. Tüylü yaratık biraz huysuzlanmıştı ama kaçma girişiminde bulunmadı. Sedat eliyle yaratığı kaldırdı ve burnunu küreden içeriye dokundurmaya girişti. Hemen yanında Hasan, onun küreyle olan temasını kesmek için atik bir şekilde bekliyordu.

Hayvanın kafası içeri girmişti.

"Hiç çekim hissetmiyorum. Bu iyi haber sanırım. Canlı olmayan eşyalar için bir çekim söz konusu olmalı."

Hayvanın vücudunu biraz daha içeri soktu ve yaklaşık on dakika öyle kaldı. Hayvanın kafasını artık yavaşça dışarı çıkardı. Biraz korkmuş da olsa hâlâ yaşıyordu.

"On dakika içeride dayandı. Belki de orada oksijenli bir ortam vardır," dedi Hasan.

"Evet ama asıl başta cevabını aramamız gereken soruyu sormuyoruz bence. Bu aleti kim yaptı ve neden yaptı? Tamam, belki kimin yaptığı sonra ortaya çıkabilir fakat neden?"

"Güzel soru... Niye hiç enerji kullanmayacak, kendine yeterli ama devamlı çalışan bir makine yaparsın ki?" dedi Sedat.

"Bir devirdaim makinesi olabilirdi ama dışarıya enerji vermiyor," diye fikrini söyledi Hasan.

"Günlük hayatta soğutucuları, ışık kaynaklarını veya enerji üreten şeyleri açık bırakıyoruz. Belki onun gibi birşeydir."

"Ama dediğim gibi, cisim aslında enerji üretmiyor - sadece onu çok iyi saklıyor," dedi Hasan.

"Bunun yanında hep açık kalıyor. Bir şeyin hep açık kalmasını neden isteriz? İşte soru bu," dedi Sedat.

"Deniz fenerleri de mesela ışık yayar ve açıktır," dedi Pelin.

"Evet işte bu, bu bir sinyal!!" diye haykırdı Hasan. Birden oturduğu iskemleden istemsizce fırlamıştı. Elindeki Kobay yere düştü ve biraz sersemledi.

"Ama kime sinyal, nereye?"

"Başka bir boyuta olabilir! Onu beslediğimiz şeyler nereye gidiyor? Ya da nerde? Niye canlıları bünyesine katmıyor? Bu sinyalden de fazla birşey!"

"Aynı zamanda bir geçit mi demek istiyorsun?"

"Ya da bir kaçış yeri... Mesela sığınak gibi birşey. Burdan içeriye giriyorsun ve tehlike geçene kadar o boyutta kalıyorsun."

"Bu boyut saçmalıklarına inanmıyorum," dedi Pelin.

"İnsan tam anlamayadığı şeylerle karşılaştığında hep biraz tereddüt etmiştir Pelin. Ama bunu kanıtlayabilirim. Tanrım, bu hayatımın buluşu olabilir," dedi ve altındaki sandalyeyi küreye ani bir hareketle fırlattı. Sandalyeyle beslenen küre şimdi 1.5 metre çapa ulaşmıştı. Sedat:

"Dur! Sakin ol. İlk önce bir düşünelim," dediği sırada Hasan bu anlık cesaretle küreye dokunmaya başlamıştı bile. Bu tek hamlede olmalıydı diye düşündü Hasan; içine zıplamalıydı. Onu durdurmak için öne atılan Sedat ve Pelin ona müdahale edemeden olanlar oldu.

İlk anda Hasan içeriye zıpladı fakat yine birşeyi unutmuştu. Anlık cesaret gösterilerinin böyle zararları vardı tabi. O anda küre aniden tekrar genişledi ve durdu. Fakat bu genişleme bile, Sedat ve Pelin'in kürenin etki alanı girmesine yetti. Her şey bir an içinde olup bitmişti.

* * *

İlk anda gözlerini tam açamadılar, sadece araladılar. İçeriyi loş mavi bir ışık sarmıştı. Şaşkınlık içinde başka bir odada olduklarını fark ettiler. Arkalarında değişik yanan bir küre duruyordu. Az ilerde kullandıkları iki kobay yerde canlı bir şekilde dolaşıyorlardı. İlk olarak geniş kristalize zemin dikkatlerini çekti, duvarlar da düz değildi. Koyu mavi bir arı kovanıyla, kristalize bir yapı arası birşeyi çağrıştırıyorlardı. Kafalarının etrafında elli santimetre boyunda bir şey döndü. İlk sersemliği üzerinden atan ve konuşan Sedat oldu:

"N'oluyor burda? Biz nerdeyiz?" diyebildi. Birden hafif üşüdüğünü fark etti.

Üşümesi doğaldı çünkü üçü de anadan doğma çıplaktı. Bunu en son fark eden Sedat elleriyle en son kendini örten kişi olmuştu. Biraz utandı.

"Elbiseleri unuttuk yine, onlar da cansızdı. Neyse, karşı taraftayız en azından," diye güldü Hasan.

"Demek bu yüzden küre aniden genişledi. Şimdi n'apıcağız?" diye sitem etti Pelin. Üşümüştü, şaşkındı ve çıplaktı. Bu sitem onun en doğal hakkıydı. Biraz daha zorlanırsa ağlayabilirdi.

Karşı tarafta bir kristal duvar hafif şeffaflaştı. Arkasında dört kolu olan, ters duran bir karınca yuvasını andıran bir cisim vardı. Ve cisim havada süzüldü ve hareket etti. Kollarıyla oraya buraya dokundu. Duvarlardan tanıdık bir ses yankılandı:

"Merhaba, hoşgeldiniz! Kusura bakmayın, sizin atmosferiniz bize pek uygun değil; fazla oksijen içeriyor. Bu yüzden sizi direkt tebrik etmek için içeri giremiyoruz. Burası misafir karşılama merkezi. Aslında bu kadar erken gelmenizi beklemiyorduk. Daha 3 milyon yılınız vardı..."

Konuşan Sedat'ın ta kendisiydi. Sesi aynıydı - tek fark Sedat'ın bu sırada ağzını açmadan pür dikkat kendini dinliyor olmasıydı. Konuşma Pelin'in sesiyle devam etti:

"Aslında sinyali bu kadar çabuk bulabileceğinizi tahmin etmiyorduk. Gördüğünüz gibi kapı sadece canlı şeylere açılıyor. Karbon tabanlı yaratıklar..."

Konuşmada bir sürü vurgu hatası vardı ama herhalde Türkçe'yi ilk defa konuşan bir yaratık için bu kaçınılmazdı.

"Neyse, kulübe hoşgeldiniz. Karbon tabanlı yaratıklar olarak federasyondaki yerinizi alabilirsiniz artık," dedi ses.

Hasan, "bundan sonra Dünya'da her şey bayağı değişik olacak," diye düşündü. Pelin o sırada elleri dizlerinde yere çökmüştü; üşüyordu. Fakat o durumda bile şimdiden törende ne giymesi gerektiğini düşünüyordu. Sedat ise artık o sponsorlara gerek kalmadığını düşündü istemsizce. Ama şimdi çabuk birkaç parça kıyafet bulması gerekiyordu. Konseyin önüne böyle çıkamazdı.

Burak Katipoğlu

Şiirler

Sertaç Dileroğlu

YAYILMA

Yıldızların verdiği hayat enerjisi yüreğimizde
Cevapları arıyoruz kozmosun derinliklerinde
Biliyorum ki, uzak da olsa, bir gün gelecekte
İnsanoğlu keşfedecek tüm galaksileri
Ve son vererek beşikte geçirdiği günlere,
Büyüyerek yayılacak tüm evrene.

KİM KİMDİR: MAD MAX

İnsan uygarlığının sonu yaklaşmaktadır. Petrolle yükselen, yine petrolle çökecektir. Vanalar kapandığında oyun biter. Ya da yeniden başlar - yeni kurallarla tabii.

Nükleer savaş... Uygarlığın çöküşü... Bir depo benzin için can alan ya da can veren yol eşkiyaları... MFP, yani Ana Güç Devriyesi... Ve bu devriyeye bağlı kararlı bir kahraman: Max Rockatansky - nam-ı diğer Mad Max!

Artık bir akbabadır Max, yollarda yaşayan ve "uygarlığın çöpleriyle" beslenen... Ancak ona bu uyarı yapıldığında aldırmaz. Güzel bir yaşam hayalini reddeder. Çünkü onun hayatı artık yollardır ve o "çöplerle beslenmekten" zevk alır hale gelmiştir.

Max'in yaşadığı zaman dilimine dair kesin bir tarih yoktur. Ancak herşeyin gitgide daha da yozlaştığı, çökmeye yüz tutmuş bir uygarlığın kurtarıcılarından biri olarak çıkar karşımıza. Güvenliği ve adaleti sağlamakla görevli Ana Güç Devriyesi'nin gözü kara bir üyesidir Max... V8 Ford Falcon'uyla Avustralya'nın uçsuz bucaksız yollarını arşınlar, etrafa

Mad Max serisinin ilk iki filmi daha çok bir yol filmi havasında ilerliyordu. Bu durumda Max de bir yol savaşçısı, bir nevi postapokaliptik kovboy olarak görünmüştü bize. Ancak bu filmlerdeki "western" imajı üçüncü filmde yerini tam

"Ben sadece benzin için buradayım..." -Max

terör saçan sapık motorize çetelerle savaşa girer. Ne yazık ki Max'in dünyasında kanunu koymaya (korumaya?) çalışanlar pek uzun ömürlü olmazlar. Asıl kanun ise, herkesin elinin altında ve ateşe hazırdır - kiminde bir tüfek, kiminde bir altıpatlar, kiminde ise ilkçağlardan fırlamış bir ok halinde! Max, bu ortamda öldürülen arkadaşlarının intikamını almaya çalışırken, aklını yitirmenin eşiğine gelir. Çünkü artık geldiği noktada kendi bile bilememektedir neyin doğru neyin yanlış olduğunu. İnsanlıktan çıkmak üzeredir. Kan dökmekten zevk almaya başladığını hisseder. Korkar. Geri çekilir, çünkü ne de olsa bir insan, daha da ötesinde bir "kahramandır". Ancak bu bocalama devresinde karısının ve çocuğunun öldürülmesi ona son darbeyi vurur. Artık düpedüz "delirmiştir".

anlamıyla bir postapokaliptik dünyaya bırakınca, değişen diğer herşey gibi Max de değişmişti. Serinin mitolojiyle ve sembolik anlatımla bol bol beslenen üçüncü filminde Max, bir kurtarıcı, hıristiyanlık inancına uygun bir "beklenen kahraman" olarak çıkar karşımıza; çölün ortasında "yeniden doğarak" ve çocuklardan oluşan bir kabileyi (ironik bir şekilde de olsa) "kurtararak"...

Bütün filmlerde Max, istediğini tam olarak alamaz, bir nevi yarı-mutlu (aslında mutsuz) sonla yetinir. Bu durum onun hayatına normal bir insan gibi devam etmesine engel olur. Avustralya çöllerinde, o çorak topraklarda başıboş gezinen amaçsız bir adam olarak yaşar.

Zaman Tüneli

Uzunca bir aradan sonra Zaman Tüneli ile ikinci kez karşınızdayız. Bilimkurgu Dergisi'nin ilk sayısında, ilk bilimkurgu romanı olan Frankenstein'in Laneti'nin yazarı Mary Shelley'in hayatını paylaşmıştık. Elinizde tuttuğunuz bu ikinci sayının takip eden birkaç paragrafında ise ilk bilimkurgu öykü yazarı Edgar Allan Poe'nun hayatını bulacaksınız.

E. A. Poe, 19 Ocak 1809'da Boston kentinde dünyaya geldi. Annesi aktris Elizabeth Arnold Hopkins Poe ve babası aktör David Poe, Jr. gezici bir tiyatroda çalışmaktaydı. Babası bir yıl sonra 1810'da aileyi terk etti; annesi ise bundan bir yıl sonra verem yüzünden hayatını kaybetti. Bunun üzerine Poe'nun bakımını John Allan üzerine aldı. Yasal olarak evlat edinilmemesine rağmen Poe, Allan ikinci adını aldı.

1826'da Virginia Üniversitesi'ne gitti, fakat kumar borcu nedeniyle buradan bir yıl sonra ayrılmak zorunda kaldı. John Allan ile arası açıldı ve bunun üzerine Boston'a gitti. Burada ilk kitabı olan "Timurlenk ve Diğer Şiirler"i (Tamerlane and Other Poems) yayınladı. 1827'de orduya katıldı. Orduda da tutunamayan Poe, görevini kasten savsakladığı gerekçesiyle 1829'da ordudan atıldı.

Buradan sonra Baltimore'a yerleşen Poe, dul teyzesi Maria Clemm ile onun kızı ve Poe'nun kuzeni olan Virginia Eliza Clemm ile birlikte yaşamaya başladı. John Allan'dan gelen cüzi miktardaki parayla geçiniyordu.

Poe, daha sonra West Point'deki harp akademisine girdi. Bu sırada ikinci kitabı olan "El Araf, Timurlenk ve Diğer Şiirler"i (Al Aaraaf Tamerlane and Minor Poems) yayınladı. John Allan ile ikinci kez arası bozuldu ve bir daha asla görüşmediler. Poe, harp akademisinden ayrılmaya karar verdi ve akademiyi boykot etti. Derslere, içtimalara ve kilise ayinlerine katılmayı reddedince, "itaatsizlik" kararı ile akademiden atıldı.

Baltimore'daki teyzesine geri döndü. 1833'te "Şişede Bulunan Yazma" (Manuscript Found In A Bottle) öyküsü ödül aldı ve Poe'nun fakirlikle geçen ve kendisine asla bir yere ait olamayacakmış gibi hissettiren kaderi değişir gibi oldu. Southern Literary Messenger adlı bir dergide yardımcı editörlük görevini elde etti ama daha birkaç hafta geçmeden mütemadiyen alkol kullandığı için işinden oldu. Daha içmeye başlar başlamaz kendisini kaybederdi. Tekrar Baltimore'a dönen Poe, o sırada on üç yaşında olan kuzeni Virginia ile gizlice evlendi. Editörlük işi iade edildi ve 1837'ye kadar icra ettiği bu iş sırasında derginin satışı yedi yüzden üç bin beş yüze yükseldi. Dergideki işinin yanında birçok eleştiri, öykü ve şiir yazdı.

1838'de romanı "Arthur Gordon Pym'in Öyküsü"nü (The Narrative of Arthur Gordon Pym) yayınladı. O yıllarda fazlaca keşfedilmemiş Antarktika'ya yapılan fantastik bir yolculuğu konu alan, ve bu anlamda bilimkurgusal olan romanı büyük ilgi topladı. 1839'da, Amerikan edebiyatında dönüm noktası haline gelen "Arabesk ve Grotesk Hikâyeleri" (Tales of Arabesque and Arotesque) adlı, öykülerden oluşan eseri yayınlandı. Kendisine mali anlamda fazlaca getirisi olmamasına rağmen, eser yok sattı. Poe, Graham's Magazine'de işe başladı.

1842'de eşi Virginia'nın ilk verem krizini geçirmesi üzerine eskisinden daha da fazla alkol almaya başlayan Poe, Graham's Magazine'den ayrıldı. Çeşitli dergilerde çalışan yazar, aynı yıl sansasyon yaratan büyük eseri "Kuzgun"u (The Raven) yayınladı.

1846'da New York'ta bir kulübeye taşınmak zorunda kaldı. 1847'de eşi Virginia'nın veremden hayata gözlerini yummasının üzerine dengesi iyiden iyiye bozuldu. Bundan sonraki ilişkilerinde devamlı değişen taşkın ruh hali ve alkolizmi yüzünden bir türlü tutunamadı.

3 Ekim 1849'da Baltimore'da bir sokakta havale geçirir bir halde bulundu ve derhal kaldırıldığı hastanede, daha kırk yaşında hayatını kaybetti. Son sözlerinin "Tanrım, zavallı ruhuma yardım et!" olduğu söylenir.

Anton Çehov ve Guy de Maupassant ile birlikte modern öykücülüğün en büyük üç isminden biri olarak kabul edilen Poe, daha sonra Arthur Conan Doyle, Jules Verne ve Howard Philips Lovecraft gibi meşhur yazarlara ilham verecek olan dedektiflik, korku, bilimkurgu öyküleri gibi çok çeşitli konularda eserler vermiştir. Bilimkurgu öyküleri arasında yukarıda bahsi geçen "Arthur Gordon Pym'in Öyküsü", yine coğrafi bir meseleden yola çıktığı "Bir Haftada Üç Pazar", Ay'a yapılan yarı fantastik bir öykü olan "Hans Phall'ın İnanılmaz Öyküsü", bir girdabı tasvir ettiği "Maelström'e Düşüş" gibi klasikleşmiş öyküleri sayılabilir.

Poe için bugün raflarda bulunabilecek Türkçe kaynaklar olarak şunlar sayılabilir:

- Kızıl Ölümün Maskesi (Ayraç, çev. Tomris Uyar)
- Arthur Gordon Pym'in Öyküsü (Ayraç)
- Morgue Sokağı Cinayetleri (Adam, çev. Memet Fuat)
- Dedektif Öyküleri (İş Bankası, çev. Memet Fuat, Yurdanur Salman, Deniz Hakyemez)
- Ölümcül Öyküler (Kabalcı)
- Bütün Öyküleri (İthaki, çev. Dost Körpe)
- Bütün Şiirleri (Oğlak)
- Bilimkurgu Öyküleri (Ayraç)
- Bilimkurgu Öyküleri (İm)
- Fantastik Edebiyat (Dost)
- Çalınan Mektup (Dost-Babil Kitaplığı Serisi)
- Çalınan Poe – Lacan ve Derrida (Birey)

Her zaman yeniden, sıfırdan başlama cesareti; otoriteye bir türlü boyun eğmeyen yapısı; yığının sığlığından kaçışı kendi aşırı duyarlı iç dünyasında bulması ile Baudlaire'in sözleri Poe'nun yaşamını özetler gibidir: *"O bizler için acı çekti."*

Değerli Bilimkurgu Dergisi okurları, Zaman Tüneli köşemizin şimdilik sonuna gelmiş bulunuyoruz. Gelecek sayıda, bilimkurgunun bir başka klasikleşmiş ismi ile karşınızda olmak dileğiyle, hoşçakalın.

Editörünüz diyor ki:

"Göktaşı gezegen olursa haber olmaz, gezegen göktaşı olursa haber olur."

ka... Son dakika... Son dakika... Son dakika... Son dakika... Son dakika... Son dakika... Son dakik

Kulüp tüzüğünü yazarken bir anda "hububat fiyatları" diye bağırarak çıldıran Mehmet, en son tüzük ile çeliştiğini iddia ettiği Türk Ceza Kanunu'nu yeniden kaleme almaya kalkıştı. Mehmet'in toplamda 20 tonu bulan kanun müsveddelerini taşıyamayan dairesi alt kata çöktü. "Benim düşüşümü durduran çocuklar olmasaydı, ben de burada olmayacaktım; beni onlar yarattı" diyen Mehmet, şu anda çalışmalarına tamamen yastık kaplı bir odada devam ediyor. (H.A.A.)

3 psi basınçlı tankla çalışan roket tasarlayan Burak, bırakın uzaya gitmeyi, roketin tankında kuru fasulye bile pişiremeyeceğini anlayınca kendisini bilimkurgu öyküsü yazarlığına adadı. En son kitabındaki hikayeler eksi basınçta çalışabilecek düdüklü tencereler etrafında bir dizi trajik öyküden oluşuyor.

Üretici firmaların bundan sonra beyaz spor ayakkabı üretmeyeceklerine dair haberi okuyunca nevri dönen Deniz, o sinirle dergi taslaklarını yedi. İçine su bastığı saati japonla arabasına yapıştıran Deniz, 88 mile ulaşıp 1980'lere giderek kendisine ömür boyu yetecek kadar beyaz spor ayakkabı ve yüksek belli blue jean alacağını belirten çılgın, DMC mağazalarından birini soymaya çalışırken yakalandı. Şu anda sabah akşam Def Leppard, Cinderella, Whitesnake, Bon Jovi, Guns N' Roses, ve AC/DC kürü uygulanarak kendine getirilmeye çalışılıyor.

Havz, evinde beslediği su kamplumbağası ölünce, onu yıldırıma maruz bırakarak diriltmeye çalıştı. Bu sırada kendisini ve Beşiktaş'ın büyük kısmını küle çevirdi. Yetkililerce etkisiz hale getirildikten sonra yaptığı açıklamada "İnsanlık bana bugün deli gözüyle bakıyor ama bir asır sonra zır deli gözüyle bakacak" dediği kaydedildi.

Bir başkadır bilimkurgucunun yürüyüşü...

Mehmet: Jar Jar Binks modeli. 1.90 boy, baş 10-20 derece öne eğik, kollar salınım yaparken kafa da eşzamanlı olarak ileri geri gidiyor.
Burak: Hastayım buna. Sol kol sol bacağa çivilenmiş, sağ kol ise 120 derecelik devasa salınımlarla sarkaç hareketi yapıyor. (Vücut sola doğru hafiften yatık)
Emre: Mehmet'teki gibi baş hafiften ileri geri gitmekte. Kolların yaptığı açı 15 dereceden fazla değil. Adımlar kısa.

SAHİBİNDEN az kullanılmış tüplü zaman makinesi. Çalışıyor. Valla çalışıyor.....Mehmet

KARAR VERİN,DERGİ KAÇ AYDA BİR ÇIKACAK?

Burak:

Yorumunu öğrenemedik ama bu enerjiyle her ay bir sayı çıkarır gibi duruyo.

Deniz:

Abi ne dergisi, ben Bahamalar'da tatildeyim diyo. Telefon çok yazıyo, kapatıyorum diyo.

Emre:

Ben kulübü kurdum gerisine karışmam diyo. Evet, galiba dayaklığım diyo.

Sertaç:

Benim için farketmez, ben yine şiirimi yazarım diyo (yeni atraksiyonumuz).

Murat:

Mümkünse hiç çıkmasın diyo. Burak'a söyle kastırmasın diyo.

Mehmet:

KSB'ye sordum, bu tartışmayı yapmamızda yasal bir engel yokmuş diyo. Başka bişey demiyo.